

Любко Дереш

АРХЕ

МОНОЛОГ, ЯКИЙ УСЕ ЩЕ ТРИВАЄ

CF FOLIO

Любко Дереш
Архе
Монолог, який усе ще триває

ОБЕРЕЖНО! Даний текст самоусвідомлюється.

Архетипові формати:

- звичайний режим уваги;
- *стан зміненої свідомості тексту;*
- **розширене сприйняття текстом читача;**
- СТАН ГОТОВНОСТІ;
- ***розчинення смислів.***

Надмірна концентрація уваги на Об'єктах може призвести до короткотривалих емоційних коливань. Не розглядати за кермом.

Розділ перший

Терезка і тощо

*Терезі, шукачці свободи, любительці
кашалотів*

* * *

...потім він вигадав новий спосіб запису слів, коли літери не вимальовувались послідовно одна за одною, а накладались одна на одну. Вже після дванадцятої літери на пергаменті виникав суцільний чорний квадрат.

В.Єшкілев, Квадрати чорний та червоний

Терезка і води тиші

1

Своєю появою десь між пермом і тріасом сонечко семикрапкове (також знане як *Coccinella septempunctata*) створило справжню архаїчну сенсацію.

Воно вилізло з-за обрію бруньки на самісінькому чубкові дерева гінґко, вказуючи білими цятками на палаючий оранжем захід. У мить тріумфу сонечко нагадувало сяючу планету, що затулила сонце. На півкулі маренового в чорну цятку панцира лищали неозорі хітинові полиски. Сонечко завмерло на тлі велетенського сонячного диска і вмиротворено заворушило вусиками.

Так на світ необов'язковим транзитом з'явилося сонечко, найгармонійніша серед присутніх на планеті істот. І хоч у реальності, доступній нашому сприйняттю, сонечка семикрапкові проводять всього шосту частину відведеного їм часу, саме вони підтримують у людині відчуття спокою та злагоди із самим собою. У світовій свідомості образ сонечка так міцно пов'язаний з епохою праящерів, що й досі, коли бачиш цього щокатого малюка, згадуються не корови на леваді – згадуються папороті, плауни і динозаври.

Лускатий циліндр попелу відлупився від сигарети і впав у траву. Терезка зупинила зір на жевріючому кінчику, що сам собою тягнувся до фільтра. Сонечко вилізло на травину. Терезка перевернулася на живіт, затягнулася й пустила дим у небо серпня.

Був останній день літа.

2

Що могла Терезка на прізвисько Температура розповісти про саму себе?

Вона була жахливим співрозмовником: поки видавиш із неї слово, всі нерви з'їси. Більшість народу, з яким вона спілкувалася, і досі переконана, що з них невимушено знущалися.

Кожен дослідник біографії Температури на перших же кроках відчував, як невідома сила стає на заваді й не дозволяє бачити образ Терезки *цілісно*. У гру вступає непояснима тугість, яка затягує внутрішній зір рябим шерехтінням. (Це дратує – коли дивишся на когось, але не можеш побачити його двома очима нараз). На цю дівчинку взагалі важко дивитися прямо, важко у фізичному значенні: очі несамохіть зісковзують униз і вправо. А хто дивиться просто, у того ріже в очах і болить голова. Це не можна пояснити, але це правда.

(Підказка: причина – в особливому ґатунку магії, який опанувала Терезка. Свідченням її сили є відсутність зачіпок, уже помічена уявним біографом.)

3

Заглядати в чужі сумки цікаво і трохи небезпечно. Що там?

Ксерокопії конспектів лекцій проф. Лобачевського (дуже цінні, треба повернути доцентів Козлику). Компас; люстерко; засохла живиця; воронячі пера; букові горішки; фотоапарат-«мільниця»; пляшечка прозора (наповнена в'язкою, пінистою від слини субстанцією, закручена білим корком) і пляшечка зелена (із жовтим корком, практично порожня, на дні два ковтки води). Жменя слимакових мушель кольору «бірюза» (у темряві мушельки світяться).

Навіщо, питається? Навіщо це тобі, мишко? Чи ти здуріла?

Температура вважала себе боягузкою. Вона важила сорок дев'ять кілограмів і мала худі ноги. Комплексувала з приводу власної зовнішності, але це типово. (Звідти, між іншим, можна простежити її бажання стати невидимкою). Була завбільшки з лилика, гарячою та прозорою, з бровами, що нагадували вуса шовкопряда кульбабкового (*Lemonie taraxaci*), і з сухожиллями, напнутими, немов линви на вітрильнику. У неї серце кита – велике і спокійне. Чотирикамерне.

Терезка схильна до ніяковінь.

Їй видавалося, що ніяковіння – *найтактовніший* спосіб переконати співрозмовника, буцім сказане на правду загання її в глухий кут. Наче її це *зачіпає*. Наче вона – *хо-хо-хо!* – *справді чула*, про що з нею говорять. Коли Ви думаєте, що Тереза киває Вам на підтвердження Ваших слів, не будьте смішними. Їй просто подобається відчувати, як по шиї ковзають сухожилля.

Ви будете сміятись, але кожного разу, коли вона вдавала, буцім ніяковіє, губить слова чи втрачає думку, їй просто робилося ліньки підтримувати таку нав'язливу галюцинацію, як Ви (з приводу чого див. вище).

Терезка Температура, найхоробріша дівчинка на світі, любила дітей і твердо вирішила стати вихователькою в дитсадочку. Це було таке рішення, яке приймається у *стані особливого загострення свідомості*. Коли хтось, наприклад, остаточно вирішує стати геологом, або богословом, чи океанологом. Коли *інтерес* до предмета *затьмарює* сам предмет. Якраз такий шлях вона й подолала.

Малі діти усвідомлюють, як щосекунди бачать НОВЕ. Дорослі на тлі дітей здавалися сліпими. Дорослі з оточення Терезки були впевнені, буцім устигли побачити *все*, і це робило їх важкими й кумарними.

Тому з дітьми їй було легко. Вони виділяли якесь молочко.

5

Літо цього року видалося їй найтихішим літом у житті. Кожна дія, кожен жест вібував особливою увагою, наче перебував у фокусі невидимого ультрафіолету. Кожен погляд заштовхував її у німоту – затишну, віддалену і прохолодну. Яюсь цим поглядом вона збила з ніг перехожого.

Снідала вона салатом із посолених настурцій на олії та канапкою з сиром. Запивала це чаєм – чорним, якщо виспалась, і зеленим, якщо ні. Вмикала радіокологоспник. Зранку їй подобалося, як від холодних стін кухні відбивається голос диктора, той самий, що у дитинстві.

По трапезі Терезка викурювала сигарету. Палила вона вже понад рік, і збиралася кинути. Бридкий смак заїдала двома ложками згущеного молока або жменькою митих родзинок.

Потім націджувала воду в пластикову пляшечку з-під лимонаду, вдягала шльопки і набирала з баклажки повний рот води. Замикала квартиру і рушала геть.

Відколи Терезка почала збирати «води тиші», її накрило світлом.

Літо звучало як масивний гул безмов'я. Очі стали гарячими, розкрилися по кутиках і безперестанку іскрили. Цілий день Терезка слухала, як за спиною шльопають по п'ятках шльопки. Гіпнотично.

Всі речі, що з ними доводилося мати справу цього літа, чомусь поверталися тим боком, з якого роздивлятися їх було найприємніше. Цілолітня тиша і безстрашність закували її в сяючу невидиму броню – міцну й невагому. І жодна неприємність не могла підкрастися ближче, ніж на відстань прямого копняка. Невидима сила напнулася довкола неї прохолодним вітерцем, що циркулював зліва направо і зверху вниз, а також у зворотніх напрямках, наче Терезка стала невеличким циклоном.

Терезка,

(цей кажан серед білого дня – цей прозорий, нечутний нетопирець із розфокусованим поглядом, шустка вечірниця гігантська, нічниця триколірна, великий підковоніс, широковух звичайний – навіть не знаю, з ким ще порівняти: вони всі гарні)

уся ця кажаняча, лилична, розфокусованоока Терезка слухала шльопанці, лазила Львовом і рахувала ворон. Бувало, вона занурювалася в себе так глибоко, що все довкола зникало. Видавалося, ніби не йде вона, а пливе повітрям, як мовчазний цеппелін, з кожним кроком здіймаючись усе вище й вище. Інколи вона здіймалася так високо, що аж скроні торкались верхівок дерев.

Але варто було впіймати себе на цьому, як думки поверталися, а п'ятки знову торкали бруківку. Тоді Температура спльовувала воду в порожню пляшечку і набирала до рота свіжої.

У хвилини перепочинку Тереза прикривала долонею очі від сонця і дивилася за обрій так напружено, ніби то був овид пустелі. Збоку вона нагадувала маленьку, суху бушменку, дивовижно енергійну й світлу завдяки цілодобовому перебуванню на свіжому повітрі. Скупу на слова, пряму, з небесно-сірими очима. Непомітну та ембієнтну.

Вона роззиралася, ніколи не забуваючи глянути на небо. Цього літа все виходило так, що коли вона дивилася вгору, над головою пролітала чорна хмара вороння. Вона бачила **блакитне і чорне**, і це було дивно.

Блакитне і чорне. Температура глибоко вдихала, набирала до рота свіжої води і рушала вглиб пустелі.

Певне, так і було. Терезка виявилась останнім бушменом.

6

Іноді вона сідала під деревом, ховала пальчики на ногах у холодну траву, а цибаті коліна – у спідницю. Розпружувала очі й видивлялася в тінь. Думала, чи не закрапати собі очі. Думала, куди дівся нафтизиновий бум.

Нафтизиновий бум у Львові почався ранньої весни, ще десь у березні. Розгортався бум самовільно, з непередбачуваним розмахом. Хронологія того сенсаційного наркоперевороту така:

7

У кінці лютого на котромусь російськомовному (певне, омському) сайті, присвяченому наркотикам, від такого собі *hoo_Roe* (e-mail: *antihooroe@yandex.ru*) з'являється не надто переконливе повідомлення про галюцинаторну дію емульсії кількох сортів очних крапель. Рецепт, спершу піднятий на кпини, за пару тижнів здобуває серця сотень фармаколюбів, про що свідчать численні повідомлення на тому ж таки сайті.

Початок березня – на споріднених тематикою сайтах з'являються десятки захоплених відгуків щодо рецептури, запропонованої *hoo_Roe*. Інформація про сенсаційну знахідку шириться Інтернетом із сервера на сервер. Центральні поліси СНД криє нафтизиновою лихоманкою. Емульсію, одержану в результаті змішування атропіну, лідокаїну, ксилометазоліну та інших складників, називають «архе». У колах, схильних до ажіотажу, вона приживається як «плазма».

На третю декаду березня відважні експериментатори встановлюють:

- марихуана знижує дію «архе» практично до нуля;
- опіати й похідні барбітурової кислоти в поєднанні з краплями викликають судоми астматичного характеру;
- мікшування з іншою комунальною фармакопеею (кетамін, дипразин, галоперидол, похідні ефедрину, ацетон) призводить до анафілактичного шоку із загрозою для життя.

З висновками не забарилися: «архе» починають приймати на чисту голову. Це збагатило ритуал закрапування заморочками на кшталт очищувального посту, священного промивання очей, нарко- та ліброцелібату ^[1] тощо.

У Львів синхронно входять квітень і хімічна революція. З'являються перші зразки «плазми», закалатаної у кустарних умовах. Ошалілі від успіху неофіти пробують зберегти таємницю рецепту при собі. Семеро студентів-хіміків, які першими вивели пропорційний склад «архе», за копійки збувають на книжковому ринку біля Федорова підручники, а на виручені кошти закупають нечувану кількість «Нафтизину», сульфацилу натрію, 0,1 %-го р-ну атропіну та ще кількох видів крапель. Попередньо закалатавши близько п'ятдесяти порцій «плазми», вони знищують усі хімічні рівняння у страху, що відкриття вийде за межі їх вузького кола й «архе» піде по людях. Хіміки проголошують себе «КЛАНОМ АРХЕ», приймають рішення забарикадуватися в кімнаті й не впускати нікого, поки не спорожняться запаси очних крапель. Протягом чотирьох днів семеро археакцепторів у цілковитому заціпенінні споглядають «плазму».

Хлопців урятували товариші по гуртожитку, які запідозрили негаразди завдяки міцному запаху екскрементів, що вибивався з-під дверей кімнати. Юнаків віком від вісімнадцяти до двадцяти двох років доставлено у стані глибокого зневоднення у Львівську обласну реанімацію. Один із горе-студентів, третьокурсник Денис Р., досі перебуває у комі. Решта членів Клану зазнали глибоких і невідворотних змін у психіці: поведінка в'яла, реакції на оточуючих відсутні або порушені, загальна глибока регресія, аутизм.

Жодної інформації про «архе» у зв'язку з цим випадком у масовій періодиці не зауважено. Завдяки Інтернету нафтизиновий бум проникає в Івано-Франківськ, Луцьк і Володимир-Волинськ. Чергова хвиля повідомлень про «плазму» з Омська накриває Харків, Запоріжжя і Дніпропетровськ.

Два тижні Львів у паузі. Підвищення активності на Сонці. Аматори реторт і спиртівок гарячково комбінують. На кінець другого тижня у місті відчувається зрозуміле полегшення: геомагнітні коливання стихають, і без усяких попереджень стається колосальний, ні з чим не порівнюваний прорив.

Це стається одночасно й незалежно в трьох кінцях Львова приблизно у дні сильних квітневих буревіїв, про які чимало писалось у пресі. Рецептuru плазми відновлено. Формується новий цикл «архе».

Ураховуючи досвід попередників, друга хвиля львівських плазматиків ставиться до споглядання «плазми» більш відчужено, що дозволяє втриматися від повного занурення у світ крапельних видінь.

Стає модним носити чисту піпетку та свіжу пачку гігієнічних серветок.

Несподіваної популярності здобуває свист-аванґард – маловідомий до цього вид акустичного мистецтва. З приходом «архе» свист, як і саме поняття звуку, кардинально переосмислюється, що призводить до справжнього культурного вибуху в середовищі львівського under- та upperground'у.

На кілька тижнів масовим стає захоплення *дахівницями* [2], однак двійко нещасних випадків охолоджують цей запал. Наступний місяць іронічно названо «поземним»: для подальших офтальмологічних експериментів архемани починають віддавати перевагу відкритим місцям ближче до Землі.

Багато хто відмічає специфічний дух радикального ревізіонізму, притаманного людям, котрі спробували краплі. Переоцінці піддаються базові соціальні догми, самоспростовуються раніше незаперечні цінності спілкування.

Доба «архе» багата на різні ексцентричні нововведення. Завдяки поширенню «плазми», особливо сортів «Ехолалія» та «Неопубл», зазнає змін молодіжний балак. Найзаповзятіші плазматики повністю відмовляються від мови, якою вони спілкувались у «попередньому житті», натомість беруться вигадувати власні фонетичні системи. Балаки «архе» виказують вражаючу внутрішню схожість.

Вираз «видіти плазму» перестає різати слух незвичністю. Єдине слово, яке видці [3] зуміли підібрати до пережитого, – це назва

емульсії. Вона виявилась останнім упізнаваним орієнтиром поміж звичайним баченням і *видженням плазми*.

Кінець травня ставить крапки хіба під знаками запитань:???

Терезка пригадувала ту ні на що не схожу весну. Ті осяяні атропіном зіниці, розширені від переповнюючої їх таємниці... Їх можна було стріти на кожному кроці, особливо в поглядах молоді. Перехожі сміливо дивилися одне одному у вічі. Не відводили поглядів, а вдивлялися глибше. Над містом відкрився отвір: наче у Бога, що спостерігав за нами, від здивування розширилася зіниця. Кожен, хто був уважним, глянув догори, у Teum Osculi, і **зувидів Небуденне**. Люди пізнали щось більше. «Архе міняє», – любили повторювати архемани. «Архе розсіює, архе збирає», – додавали вони.

Практично кожен, хто закрапувався хоч би раз, виносив зі своїх видінь тверде переконання: краплі готують людству НОВУ ДОБУ. Не ЧЕРГОВУ добу, а НОВУ. Щось реально радикальне, кардинальне, нелінійно-перпендикулярне! Амфотерне! Ноосферне! Усе віщувало зсув небачених масштабів. Сила крапель була такою, що тільки той, хто не пробував їх, – тільки той хіба не вірив тому, що «архе» міняє світ.

«Плазмою» зацікавилися львівські наркобарони. Найспритніші з них вирішують організувати картель. У найкоротші терміни картель набирає з вулиці торгашів краплями до очей і засилає тих у місця, де не ступала ще нога наркобариги. Картель діє нахабно і продумано: продає «плазму» в бібліотеках, музеях, театрах, картинних галереях тощо.

Відразу ж з'являються й шукачі легкої наживи – люди в беретах та окулярах, котрі видають себе за представників львівського картелю. Періодично вони з'являються на мистецьких капищах і продають легковажним клієнтам звичайну дистильовану воду. Правда, незабаром місцеві мешканці повідомляють про вісім трупів, знайдених у кар'єрі біля озера Комсомольського, що за Львовом. На

тілах загиблих знайдено сліди катувань, а з очних ям у кожного стирчало по уламкові піпетки. У подальшому спроби несанкціонованого продажу «плазми» суттєво зменшуються.

Десь у середині червня число молодих людей, які «виділи плазму», починає скорочуватися. Прошарок населення, котре виказувало щодо «архе» спеціальний інтерес (особи віком від 14 до 33 років), тоншає, стає більш відокремленим. До послуг картелю вдаються хіба цілком некомпетентні особи, які не вираховували власного «золотого» співвідношення між компонентами. Бувалі видці «плазми» віддають перевагу краплям, скалапуцьканим ^[4] власноруч.

Зауважується, що внаслідок постійних тривалих закрапувань накопичується пост-ефект, званий «ментол-ефектом» ^[5]. Багато хто саме в ньому *видить* імпульс, який призвів до самовщухання буму. Архемани-ентузіасти розбиваються на невеличкі групи за інтересом: *видці* тіней, *видці* шумів, *видці* небесних тіл. Здебільшого вони заперечують факт закрапування, робляться відлюдьками, шукають фізичної самотності.

Тотальний рух за *видження* «плазми» до початку липня зводиться нанівець. Більшість колишніх краплярів закидують піпетки, лишають скляночки й носовички. Увага великих мас легко відволікається на нові подразники. На зміну братствам і кланам «архе» приходять свіжі віяння, не менш екзотичні: відв'язні парафреніки з немитими очима та парафреніки-аннігілісти з кисневими подушками; помпезне Товариство Абстрактних Богів; слизький Котар, чиї послідовники ледь не спалили дурдін на Кульпарківській; веселий сексапіл Оранжевих оподельдоків і готична антисанітарія «Немитих Трутнів» – хіба не досить?

Тому під тиском моди і громади маса тих, хто був помічений у причетності до крапель, поспішає покінчити з минулим. Тема крапель ураз виявляється дуже непопулярною, про неї кажуть:

«зав'язла на зубах». Навіть у колах уже згаданих відв'язних парафреніків «архе»-істерія звинувачується у «штучності», «надуманості» і взагалі – піддається Огульній Критиці. Публічне поширення про особисті переживання «плазми» стає ознакою поганого тону. Воно допускається хіба серед початківців, або в колі друзів-побратимів. Решта суспільного фронту «чистить зуби».

Хтось із *видців* зауважив: «Натовпу лячно пригадувати ці дні власної величі, дні свободи – дні «архе». Важко не погодитись. Колишні агітатори за видження «плазми» вчасно зрозуміли: «колективне спасіння» нікому непотрібне, навіть на халяву. Куди цікавіше натягнути гетри і гуляти топлес разом з іншими Оподельдоками.

Легкі до змін *видці*, чий дух волів *видіти* й надалі, змотали жилки і перестали навіть признаватися, що колись мали справу з «тими краплями».

Чи хтось крапає «архе» й досі, невідомо.
Напевно, так.

Терезка пригадує

1

Надвечір Температура сиділа біля відчиненого вікна і малювала простим олівцем. В якийсь момент їй це набридло, і дівчина вихилилася через вікно надвір.

Надворі було тепло. Повітря пронизували шаруваті пролежні холоду десь із півночі: типово на початок осені.

Між підвіконням повзало пару сонечок. Кілька хвилин Терезка вичікувала, чи не будуть сонечка злягатися. Не спостерігши нічого екстравагантного, пішла на кухню ставити чайник.

Запарила мате. (Цього літа всі пили мате: таке вже літо). Сіла на ліжку, запивала ним бублики й сіяла дрібки довкола. Вона завжди купувала бублики, коли передчувала загострення геометричності. Бублики у цьому плані були бездоганними. Бублики робили їй добре.

Терезка зітхнула від млоску. Від запаху осені скубло у переніссі. Вона вгризла сушку, запила гірким запаром (на грудях – легко-легко), і, для годиться, пригадала школу.

2

У десятому класі Тереза Температура впала в містичне передчуття.

Їй захотілося чогось окультного й герметичного, бажано – прикладного й наочного. Терезка гадала, що в ній прокидається Геній. Невідомо, що то з нею було, але їй хотілося чогось такого-претакного, що рознесло б голову на друзки від здивування й зачарування.

Те, що з нею коїлося, було цілковито невиразним. То був настрій, то було відчуття десь під ложечкою, десь у потилиці, у переніссі. Це

було Казна-що з великої літери, позаяк зовсім не піддавалося окресленню. Шукаючи джерело загадкового подразника, Терезка уявляла себе нетопирем, що вперше пробує керуватися за допомогою ультразвуку. Вона бачила себе мікроскопічною бульбашкою серед колосальних потоків, маленькою ікринкою Тайни, випорснутою на мілководдя Світу силою, що править у час Нересту Безконечності.

Хто б повірив, що такі несподівані енергії бурлять у такому звичайнющому на вигляд дівчиську?

3

Можливо, якби Терезка спрямувала цей таємничий намір на щось людське, – на конкретного молодого чоловіка, що самотів за нею в сусідній аудиторії, або на відомого бас-гітариста, чи на сексапільного мікробіолога, – якби така сублимація мала місце, то виникло б велике і дуже людське почуття.

Натомість Температура мітила в абстрактне. Туди, де не місце теплим людським тавтологізмам, де прохолодно і стерильно.

Унаслідок вервиці малопомітних синхронізмів Терезка опинилася перед геометрією. Усе в ній в один мент підтвердило велику здогадку: ключ до безконечності десь тут, у геометрії. Залишилося придумати, куди цей ключик пхати.

Думка про те, що геометрія містить у собі *певний Секрет*, так перейняла її, що за якийсь час Терезка уже не могла нормально ні їсти, ні спати. Усі ці розлади вона списувала на симптоми пробудження Генія. Щось у Температурі накручувалося дедалі тугіше. Сміх робився гострим і неприродним, а довгі паузи тиші чергувалися з невтримним словесним потоком, яким вона парила свого сусіда по парті, невиразного енурезника-зубрилу Сашка: геометрія, геометрія, геометрія!

За тиждень до кінця навчання Сашко, задовбаний зумотінням своєї неспокійної товарки-лихоманки, жартома а чи всерйоз, вирішив звести Терезку з деяким обивателем, таким собі Петькою, на прізвисько Кварк.

Петя Кварк був задупленим крабоподібним довгов'язом, похуїстом і хамом у п'ятому коліні, істотою з немитим волоссям, банькатими очима і збитим підборіддям. Коли до нього зверталися першим, Петя підкреслено зосереджено кутив зі спущеного рукава папіроску і вдивлявся за обрій, ігноруючи усіх довкола. Він вів ізольоване існування.

Періодично Кваркова задупленість вилуплювалась назовні в дуже *неспокійні* веселощі, і тоді було краще відійти на крок назад. У випадку жвавості ця істота нагадувала зачакловане опудало, що ріже краков'як (кварков'як?) серед залитого містичним сяйвом поля. До всирачки моторошно. І водночас весело.

Спілкування з Петьою для багатьох оберталось нежданим смисловим екстримом. Своїми потойбічними жартами він міг налякати до смерті.

Петя Кварк поводився так, наче володів усіма Істинами, доступними людині, і знав, що йому за це нічого не буде. Дивні манери й інопланетна пластика надавали таїнам, що були в розпорядженні його немитих клешень, особливого тремору. На Кваркових руках бракувало трьох пальців: кожна спроба закурити негайно перетворювалася на атракційний перформенс, що викликав болючий інтерес у школярів, які диміли поруч. Коли з покалічених рук падала запальничка або сигарета, Кварк заходився в реготі, хапався клешнями за боки й пускав слину.

Кварка вона зустріла під каштаном за школою.

За порадою Сашка Температура прогулювала урок хімії. Сонце стояло в зеніті, і все довкола маювало. Кварк самотньо стояв під каштаном і палив папіросу. У повітрі висіла причинність кіно. Терезка стала поруч, плечем до курця, і, не дивлячись на того, запалила й собі.

Прогледівши малу наскрізь, Кварк скашлянув. Терезка потупилась і збила з сигарети попіл.

– А чи відомо Вам, Глибокоуважаєма Добродійко, – нагнувся до неї Петя, тримаючись за кутик окулярів. – Чи відомо Вам, що сьогорічного Нобеля було вручено не кому іншому, як есто-оо-нцю?

Терезка сказала, що вперше про таке чує.

– А я чув від Сашка, Ви великий Ерудит і Спеціаліст від точних наук... – заманював монстр.

Терезка сказала, що подібні заяви Сашкові честі не роблять.

– Тоді я должен Вам сообщити, миленька моя, *Огромнейшую Тайну*, – не розгубився Кварк. Він зиркнув на неї з-під окулярів і хижо заусміхався. Боже, оце так зуби! – Ви готові пірнуть зі мною до самих бездн Метаматики?...

Терезка сказала, що завжди готова, бо ніколи ні на що не чекає.

– Цьогорічну Нобелівську премію, – артистично кривляючись і витягуючись, повідомив Петя, – було вручено есто-ОО-нському метаматикові. Бо есто-О-онець геометрично бездоганно показав, що людина живе всередині нерухомої сфери-яйця з радіусом, рівним відстані, на яку сягають витягнуті кінцівки людини. – Петя екзальтовано махав руками, окреслюючи межі яйцесфери. Він махав руками і крутився довкола, мов крокуючий циркуль.

З нього полилися бурхливі потоки аргументів. За неповну хвилину він створив шуму й гамору більше, ніж паровий автомобіль. Терезці на лице осідала Кваркова слина, але вона, оглушена такою лавиною одкровень, нічого не чула. Терезка слухала щось своє. В очах її загравав непояснимий запал. Вона знайшла замкову щілину.

6

Спосіб, у який божевільний Кварк розповів про відкриття, справив на Терезку глибинне, гіпнотизуюче враження. З тої часини ні про що інше вона й думати не могла, як про есто-онця і його сенсаційну знахідку.

7

Цілий тиждень Терезка перебудовувала свої уявлення стосовно простору.

Для практики уявляла себе ходячою яйцесферою. Практика дала рішучі, об'єктивні й повторювані результати. Все, що її оточувало, раптом почало осмислюватися не інакше, як мереживний візерунок на внутрішній стороні писанки-геометрії.

Їй робилося дуже незвично.

8

На лінійку з приводу закінчення навчального року Терезка прийшла накрученою до межі. Кожен рух, який вона робила, запалена свідомість миттю проектувала на «шкаралупу» «писанки» з позицій суть яйцесферних. Спостерігалось поступове ущільнення яйцесфери. Виразно окреслювався прорив у Таємницю.

Терезка зробилася відчуженою, сприймала оточення, мов крізь дистанцію порожнечі. Більше навіть не сумнівалася, що світ, який ми звикли бачити від народження, насправді є тільки внутрішньою стороною персонального яйця-райця, або ж Писанки, зіткані з відчуттів дотику, зору, слуху і тощо.

9

КОЛИ ЗАДЗВЕНІВ ДЗВІНОК, УСЕРЕДИНІ ЩОСЬ ЗАВМЕРЛО, ВІДСЛОЇЛОСЯ, І ВОНА ПОБАЧИЛА НАТОВП ЛЮДЕЙ У ВИГЛЯДІ ЛОТКА ЕСТОНСЬКИХ ЯЙЦЕСФЕР.

10

Щось у ній тріснуло й потекло. Мабуть, шкаралупа.

Вона відчула, як підгинаються коліна. Очі знову намацали нормальний світ, але серце її розлетілось на друзки. Вона почала осідати, хтось із учнів підтримав її, закричали: «Води!», але їй стало трохи краще.

З нею щось коїлось. У голові крутилися клапті образів, а розум відмовлявся вірити в побачене. Розум панічно шукав зачіпку, яка б спростувала все побачене. Адже не могло бути так, що все життя вона бачила одне, а в Реальності усе виявилось по-іншому. По-яйцесферному.

І тут розум знайшовся.

Терезка пішла за школу.

Кварк наче ждав її – стояв під тим самим каштаном і палив папіросу. Він був готовий відповісти на будь-яке запитання, а в Терезки якраз було одне. Якраз те, через яке вона ледь не з'їхала з глузду, коли побачила яйцесфери.

Терезка підійшла впритул до монстра й заявила, що математикам Нобеля не дають. Вона звинуватила Кварка в тому, що про писанки він вигадав усе сам, а вона через нього ледь не здуріла. Навіть галюцинації почалися.

Петя вислухав, глянув по-зміїному й відказав сміючись, що так, звісно – у нього не було права на помилку, га-га-га, але він таки справді дещо переплутав, за що й просить пробачення. Го-го-го!

«ГА-ГА-ГА! ЕСТОНЦЕВІ ДАЛИ ПРЕМІЮ НЕ З МЕТАМАТИКИ, А З ПСИХОЛОГІЇ!» – виреготав Кварк і на її очах перетворився в яйцесферу, миттю

11

Коли Температура опам'яталася, на неї напав копотун. Вона загубилася в істериці. Душа законопатилась у щось німе й туге, схоже на гамівну сорочку, виткану з новокаїну. Як дурна, на автопілоті добралася додому, скрутилася калачиком, забилася в кут і заскиглила.

У неї не просто їхав дах – під ногами розбігалася підлога. Хто переживав подібне, розуміє, що мова йде не про банальну нерводрайку, а нервовий зрив, що здригає основи кімнати, кімнати цілком конкретної, сповненої того душевного рику, від якого тріскає камінь, сиплеться штукатурка, гнуться зі скрипом гвіздки й злітають один за одним листи шиферу: злітають і птахами зникають у мирній безодні неба.

(Терезка, що сиділа навпроти вікна й хрумкала гарячими бубликами, не могла пригадувати ті події інакше як сон, *невимовно* далекий і німий.

Пригадувала точно, як десь тижнів зо два лежала в ліжку й нікого не впізнавала, – пригадувала із чималим недовір'ям, як і всякий, кому перепало пережити щось таке, не від світу сього. Сяючі яйцесфери більше її не тривожили. Пам'ять про них відійшла в ті регістри, де зберігаються спогади про липкість, леткість, текучість і тощо. Натомість добре запам'яталося їй ось що: ліжкові вилежування були густо присмачені страхом, і страх її на смак був, як суха пакля, як забитий пилом войлок у знеслиненому роті.)

Під час тих страшних лідокаїнових жбурлянь подушкою, з присмаком пилу на губах, зі стоматитом і температурою, з ломотою в

крижах і гусячою шкірою на болючих пипках, чутливих, мов кошачий вус, до Терезки прийшло спасіння.

То було видіння. Воно підказало, як переламати лінійність її становища. Ідея насправді була настільки дикою, що зважитися на неї могла хіба зовсім відчужена особа.

О, що це був за час! Магія була довкола. Зажовкли кульбаби, ожили подорожники, а повітря запахло нектаром. Того раннього літа
(сім? десять років тому?? Цього червня??? Як усе нелінійно!)

вона за один вечір окинула поглядом цілісіньке своє життя. Сиділа в куточку, палила цигарку за цигаркою, бо думала, що її то деконцентрує. Пригадувала найсоковитіше, витягувала з нього кісточки й щоразу питала себе:

Так чи ні? Так чи ні?

Побачила, що цінного в її житті мало. Побачила, що вона геть заплуталася в собі. Заплутаніше вже не буде. Речення ставали відірваними, абзаци

сяяли обламами.

Кришаться

крижані провалля між голими кусками тексту

Вирішила спробувати.

Чому б і ні? Чому б і ні? Бляха. Так боюсь, але чому б і ні?

В одну з парких червневих ночей Терезка вийшла з дому і направилася в керунку телебашти на Високому Замку. У парку було порожньо й страшно. Мимо проїхав патруль, але вона вчасно сховалася. Дійшла до телебачення, низької будівлі, схожої на обитель радіолюбителя-гігантомана. Будинок був темний, при вході жовкла тьмяна лампа. Порожня автостоянка. О третій ночі Терезка перелізла невисоку огорожу. Біля підніжжя вежі почала відлік часу.

Доторк у темряві до полущеної поверхні опори. Під пальцями лущилася фарба. Червона барва. Пригадалося красиве слово: *умбра*.

Терезка оглянула місце висадки. Її лякало те, що вежа освітлена. Взагалі лякало все на купу, але вона спитала себе: *так чи ні?* І взяла себе в руки.

На мить запанікувала: вихід на монтерський місток знаходився на рівні другого поверху. Входили на нього з будинку. Обійшла будиночок у пошуках пожежної драбини. Думала залізти на дах, а звідти на вежу. Драбини не було. Ринва для такої цілі видалась ненадійною.

Вона набралася хоробрості й полізла вгору по косій трубі, як по стовбуру. Запам'ятала мить, коли її ноги відірвалися від землі. Запам'ятала відчуття, що назад дороги немає. Це підбадьорювало.

Дотягнулася до щаблин драбини і просунулася всередину захисного каркасу, під обручі. Терезка зосередилася на руках і вже за сім хвилин видерлася на перше гніздо техобслуговування, де й зробила привал.

Терезка робила фотографії довколишньої темряви, засвідчуючи спалахом пам'яті кожен проліт. Футуристичні накипи антен і тарілок, шум дерев у парку, нічні вогні. Жодного разу не зірвавшись, успішно досягла середини телевежі, де знаходилася площадка-хрестовина. Полізла далі. Нив живіт.

Врешті опинилася на верхівці, на тій площадці, де вже не було захисних перилець. Ногами відчувала, як повільно погойдується чубок вежі. Тут було відчутно прохолодніше. І значно страшніше, ніж на всіх решту станціях. Коли вітер дув сильніше, ставало геть жахно.

Температура зацінила виднокіл. Обережно глянула вниз і затулила долонею рот. Подивувалася сяйву Львівського двірця, викурила на вершечку сигарету, подихала повітрям. Для розминки зробила серію дитячого *цигун* «Песик бореться з ведмедиком».

Видихнула, вдихнула. І рушила донизу.

Спустившись таким простим робом на поверхню планети Земля вдруге, Терезка відчула, як змінилася. Дві секунди підряд вже не були однаковими. Наповнюючись нічним тріумфом, вона виконала

вправу гуцульського *цигун* «Молодий гуцул, озброєний саперною лопаткою, кидається на танк і перемагає». Вправу закінчила диким видихом: «ГОЙ!», і весь парк у цей момент зблиснув, як від Божого фотоспалаху, і все довкола наче скинуло з себе шкаралупу зціпеніння.

Тіло, раніше затиснуте корчами страху, відпустило. Воно зробилося м'яким і повітряним, стало продуватися нічними вітерцями.

12

І стала вона блаженною. І було їй лагідно й легко, як після пологів, і захотілося не плакати, але й не сміятися, а чогось одночасного й переповнюючого. І вона віддалася цьому переповненню.

13

Тепер у натовпі її зраджував хіба той легкий шарм рукокрилих: сколочене волосся, гарпунні постріли очей, відстовбурчені вуха і закушуючі губу зуби. Ця худенька істота просвічувала, мов крильце кажана проти сонця, а рухалася швидко-швидко, мов кажанячий пульс. Вона стала незрозумілим *чимось*, схожим на напівпрозорий корінець іскор. Безгучним салютом завбільшки з дитячий силует. Істотою, про котру кажуть: ТОЩО.

14

Свідомість плавно в'їхала в *тепер*. Терезка покліпала очима, розтерла лице. Сонце вже сховалося за сусіднім будинком. Ні сіло ні

впало Терезка вирішила піти завтра на крапку. Піти і прикупити собі трохи «плазми».

Ледь тепле мате пахло хлібом. Терезка надпила трохи, злізла з ліжка й зазирнула до гаманця. Приклавши пальця до вуст, щось порахувала й подивилася за вікно.

І сіла малювати далі. Малювала моржа.

Терезка зустрічає Антона

1

Снідала Температура абияк.

На кухні о дев'ятій ранку було ще тінисто й холодно. Терезка увімкнула Радіоколгоспник, по чому завмерла над чайником, чекаючи, поки закипить вода. Спостерігаючи за її спокійними бровами й розгладженим чолом, навряд чи хтось би запідозрив, як за лобовою кісткою шалено впучуються гіперсфери, потріскують фрактали, самозаковтуються пляшки Кляйна... І правильно зробив би: з самого ранку в голові стояла відмінна погода – ніяких бубликів.

Тиша.

Судячи по клаптеві, що виднівсь у вікні, небо мусило бути чистим. Унизу, вздовж холодних дерев, повз пісочницю та турнікет, молода мама вела двох дітей у дитсадок. Для неї це, далебі, добрий знак.

Від тінистої прохолоди хотілося розсипати мармуром сталеві кульки. Терезка висунулася з вікна й, проводячи поглядом щасливу маму, допивала чай.

Набрала в рот води, закинула на плечі сумку, вхопила пальцями ніг по шльопанцю й пошльопала геть.

2

Найпопулярнішим місцем на піку нафтизинового буму вважався Високий замок і ділянка довкола. Сквер навпроти Академії друкарства належав якраз до таких. Опустілі археманівські території ще зберігали позитивну ілюмінацію, залишену натовпами *видців*, і на цих прогрітих порожнинах вилежувалась різна шваль. У серпні тут збиралася зграйка захіпованих невихованих жумчок-малоліток,

косметизованих і наглючих. Жумчки вдягалися так, наче хотіли за останні дні канікул відтрахати цілий світ. Лукаві, пропірсинговані уздовж і впоперек недорослі стріляли в перехожих цигарки і реготали за їх спинами так, що *мурашки по шкірі*.

«Р-р-р-р-р-р-р», – подумала Терезка. Присутність жумчок викликала суперечливі почуття: кортіло наставити їм двійок у щоденник, або відшмагати по голій сраці указкою, чи запатентувати автогеном. Юні істоти не визнавали бюстгальтерів, що наче виправдовувало їхні добротних розмірів груди. Дівчатка на лавках мали рівні ніжки, рівні й достатньо вгодовані, місцями навіть грубі. Для Температури це було як образа. Вона розправила складки на спідниці, щоб не стирчали коліна. Такі ж худі, як і вся вона, схожа на нетопира. «Так, нетопира – але такого *дуже доброго*», – втішила себе Терезка.

Оцінюючи цю антроподегенеративну руїну так неоднозначно, Температура впевнилася: у даний момент руїна виглядає когось із плазматиків-ветеранів – когось із тих, що зав'язали.

Сутаністі *зав'язки* ^[6] більше не ходили строєм. Вони любили тинятися місцями слави поодинці. І справа зовсім не в ефекті відчуження. Більшість *зав'язків* страждає патологічним бажанням знаходитись у центрі уваги. Аудиторію, яку Терезка застала біля Академії, слід було вважати досконалою. *Зав'язок-одинак*, який натрапить на подібну жилу уваги, може цілими днями впиватися розповідями про те, *як* йому зривало черепицю: і на даху крапав, і на Сонце втикав, а з шумами взагалі – ледь не залишився в полоні звукової цивілізації з віддаленої метagalактики, ось.

Загалом, такий персонаж, попри начіпну браваду, залишав враження розгубленої особистості, переповненої витісненими реакціями й страхами.

Терезка примостилася на лавці ближче до пожежної частини. Уявила себе хамелеоном. Набравши невидимої барви, завмерла в строкатій яєшні зі світла й тіней листочків дерев.

Тиша.

Яєшня колишеться на вітрі, відшаровуючись від землі.

Перехоплює подих.

У протилежному кінці вулиці вийшла темна постать. Терезка придивилася. Звідти до компанії дівчат близився певний юнак. Культурний герой намірявся увійти в контакт. «Зав'язок», – подумала вона.

Хлопчина (куций самурайський хвостик, жирне чоло, піжонські штани-«багами», нашийний ланчик з медальйоном) підійшов до малявок. Руки в кишенях. Зав'язалася балачка. Хлопчина пригладжував зачіску і щось розпитував. Найактивніша з тусівниць, лідер середовища, закушувала губу й кивала головою. Вона закладала за вухо пасмо волосся й показувала рукою в браслетах у керунку Академії: здається, звідти мав звичку являтися крапляр.

Хлопчина, втомлений чеканням навісточки, сів до дівчат. Хі-хі, ха-ха. Дівчата штурхаються. Піжон либється.

Поки Терезка оцінювала розклади, на вулиці з'явився підозрілий суб'єкт. Це був живий архефакт доби архе. У такт нечутній музиці він крутив головою в береті, кивав неголеним підборіддям, розкошував своїми шортами- «вітрилами», глядів спонад своїх малинових окулярів і човгав сандалями на босу ногу. Рукою він притримував сумку, перекинуту через плече. Одним словом, поведився, як правдивий архе-фактор [7]. Крапляр прощував тінистим боком вулиці й тихенько зумотів у русяву борідку: «плаззма», «плаз-з-зма», «плаз-зма». З кожним кроком з-під шортів спекулянта визирали волохаті коліна, а по задниці м'яко гупала сумка.

Терезка пробіглася поглядом уздовж вулиці, але *нунція* не помітила. Барига працював на свій ризик. Похвально. Чи, може, *нунцій* – то самурайчик на лавочці?

Компашка затихла. Поглядами вони ловили кроки торговця. Хлопчина кілька разів силкувався піднятися, але щораз безсило осідав, ніяковів і напружувався. Дівчата стали гнати його в шию. На штивних ногах той піднявся і послідував за штовхачем. Терезка

витагла з наплечника жовту пляшечку, сплюнула туди «воду тиші», витерла рукою губи й вийшла з тіні. (На сонці спека.)

Коли молодик у береті прочовгав повз, Терезка впала йому на хвіст.

– Плаз-зз-ззз-зз-зма-плазма-плазма-плазма-плазма... – нашіптував молодик. Раптом він гикнув, здригнувся і на ходу глянув через плече.

Терезка, підлаштовуючи крок, спитала:

– Скільки флакон...?

Молодик сповільнився – Терезка теж. Він знову гикнув, роззирнувся і примружив очі. Мружити очі – найперша ознака битого архемана.

– Десятка.

Це на скільки раз? Юнак розгледівся по боках і поправив окуляри.

– А ти шо, не крапала? – не допетрав той і пляцнув себе по лобі: – Ну й дурень! Якби крапала, не питала би...

– То скільки?

– У флаконі десять порцій. По двадцять крапель на око. Якщо гарно оком розкрутити, то в'ючить [\[8\]](#) десь години три.

Юнак знову сторожко озирнувся і гикнув утретє. Помружився. Помітно було, як очі спіймали нового клієнта. Самурайський Хвіст ніяково оглядався назад, шукаючи підтримки серед дівчаток. Крапляр глянув поверх Терезки, зненацька здер із голови берета й шмигонув у найближчу браму.

Терезка знизала плечима й послідувала за баригею. У під'їзді було по-ранковому прохолодно й темно. Пахло гливами. З-за спини долинули кроки хлопаки.

Хлопчур зайшов у під'їзд, зміряв Терезку поглядом. Подивився на сходи догори й спитав:

– Де він?

Терезка вдала, ніби не знає, *о що ходзі* [\[9\]](#).

– Та ладно, не мнися, я тоже хочу собі закрапатись. – Хлопчина топтався з ноги на ногу. Розгублений і насуплений, він Терезі не

подобався.

Тому вона спитала першою:

– А ти вже крапав колись?

– Нє, я власне хотів поспробувати, наслухався, знаєш, у себе в школі тих історій, то, виявилось, поки я екзамени здавав, тут ТАКЕ відбувалося! Кажуть, тут на краплях цілий бум тривав! А потім усі чогось узяли й покинули те діло, от, віриш, не розумію, з чого би це, то, думаю, треба й самому спробувати...

Ну, ясно. Цей, на противагу Терезі, мовчати не звик.

Із підвалу вигулькнуло знекровлене від страху лице крапляра. Окуляри й берет він заховав до сумки й на дану мить нічим особливим не вирізнявся.

– Гляньте, чи там за дверима нікого немає, – сказав він. – Таких старших чоловіків... з ломиками. В оранжевих безрукавках...

Проноза з хвостиком визирнув.

– Нема?

– Чисто. А за тобою що, погоня? – поцікавився піжон і підморгнув Терезі. Їй стало зле.

Плазматик пригласкав борідку і, мовби виправдовуючись, мовив:

– Я ж насправді не від картелю чувак. Я так собі – підробляю самопалом... Тільки не думайте, що я вам воду хотів продати. Крапельки супер, сорт «Мьобіус»...

– «Мебіус»?

– «Мьобіус». Ну, ви в курсах. Це тридцятипроцентний, на лідокаїні. Досі ще їх крапаю... То як, берете?

Хвилю хлопчур вирішував, дурять його чи ні. Урешті кивнув.

– А цього... «фрактала» восьмипроцентного не маєш?

– Е, братику, «фрактал» тільки під замовлення роблять. Це ж на бромі. Гривень на сорок потягне. Елітний... Ну, то як? – торгашеві краплинами не терпілося скинути речові докази. – Будеш брати, нє?

– Один флакончик... Ой, нє, *два флакони*, ще один для Олі та Юлі,

– хлопчина вказав вухом на двері, за якими сиділа ранкова тусня

жужок. – О, слухай, а як їх крапати? Слухай, а може, давай заприятелюємо? Мене от Бубою звати, а тебе?

– Антон.

– О, Антон! Антон... гм... Чекай-чекай... то ти, може, Бронкса знаєш? Коля його звати. Колян мій друг, також «архе» колись на вулиці талкав. Знаєш? Таке волосся довге, от десь доци. Русяве таке... У чорній футболці з рибою такою. Не знаєш?

– Нє.

– А Курсанта *мусиш* знати. Льолік Курсант – це ж найолдовіший видець, він мій друг! Льолік досі «плазму» крапає, уявляєш?! Ну, так знаєш Льоліка? – Буба посміхнувся ширше: – Та-а-а... Курсант у тих ділах грицаний-перегрицаний [\[10\]](#). Хто-хто, а Курсант – так той в натурі щурить по сутанах [\[11\]](#). Він мій друг, спитаєшся, чи він Бубу пам'ятає...

– Курсант минулого місяця загинув...

– Ага. *ОЙ, СПРАВДІ?!* Та ти шо!.. От чорт. Ну, та й архе з ним. Послухай, Антоне, що я радив би тобі: давай разом підемо десь на Високий Замок і крапнемо собі по двадцятчці, як ти на таке дивишся?... Чи ти, може, зайнятий?

– У мене ще справи з оцією дівчиною. До слова, ти хто? – спитав Антон у Терезки.

Температура знизала плечима. Удала, що ніяковіє.

– Мені теж флакон, – сказала вона й простягла купюру горєбаризі.

Антон сховав гроші, а з сумки видобув дві пластмасові пляшечки з-під заводських крапель, халтурно запаяні на газовому пальникові. Корок пляшечки був обладнаний спеціальною піпеткою.

Терезка відчула, як перед животом ворухнулося щось живе. Передчуття *забави*.

– Слухай, – сказав Антон. – Ти ще також не крапала? Йдемо тоді вже втрюх!

– Серйозно, давай! – загорівся Буба.

Терезка змовчала, подумки оцінюючи Антона. Зокрема, чи в силах той скомпенсувати нав'язливу присутність Буби, вічного знайомого всіх знайомих. Історії, які вона чула, радили вперше крапатись «архе» під наглядом досвідченого плазматика.

Терезка поборолла гнітюче відчуття, наче її *змусили* погодитись, і мовчки приєдналась до ентузіастів.

3

Антон і Буба йшли попереду, Терезка крокувала за ними. У Буби рот не закривався ні на мить: він сотав свої спекуляції і час від часу вимушував Антона погоджуватись і доповнювати висловлені припущення реальними фактами.

– А от скажи, Антоне, як це – перший раз крапати очі? Пече? – запитував Буба. – Бо я чув, що це *просто* нестерпно.

– Так є. Перший раз – дуже сильно, – вже трохи втомлено відповідав Антон. – Очі аж горять. У мене перший раз був такий малімон [\[12\]](#), ніби очі стали завбільшки з два сонця. Такі ж розпечені. Можеш собі таке уявити?

Буба захоплено, аж недовірливо, кивав головою.

– Подумати тільки! Два сонця! Нє, ти чуєш?... Як там тебе? – Буба озирнувся через плече до Терезки. – Давай, може, познайомимосся?

– Тереза, – буркнула вона.

– Буба, – він грайливо нагадав свою кличку й знову підморгнув. Терезку ледь не вивернуло. Вона секунду вагалася, чи не піти закрапатися на самоті. Але Антон глянув на неї так, що в животі перевернулася на інший бік одна з недавніх мрій про хлопчика.

Буба продовжив розпитувати.

– Ага. Значить, як два Сонця, кажеш, – вдумливо повторив він, повертаючи Антонову увагу. – А я не здурію від того? Ну, коли відчую, що в мене очні яблука розмірами як зірка?

– Усяке може бути. Якщо психіка слабенька – *легко!* Тільки так. Під «плазмою» здуріти – простіше, ніж із табуретки впасти. Між іншим, ти в туалет не хочеш?

Буба замислився.

– Ну... Не знаю. А шо? Буде здаватися, ги-ги, ніби я *космос* з'їв?

– Не. Просто всраєшся, і все.

Терезка слухала ці балачки й тихо йшла за їхніми тінями. Час від часу вона притримувала крок: вирівнювала дистанцію у два метри. У зіпрілому кулаці стискала флакончик «архе». Інколи скалатувала його й спостерігала на сонці, як розчиняються бульбашки, підносила до носа, щоби вловити ледь відчутний аптечний аромат.

спека

– Перед тим, як закрпатися, – радив упівголоса Антон, – *обов'язково* сходи на природу. З першого разу практично всі, хто не сходив, роблять у штани. Закон жанру.

– Давай повернемося до самого закрапування... Значить, крапаю собі по двадцяточці, відчуваю, як пече, так? А далі?

– Далі крутиш очними яблуками, розганяєш краплі по поверхні рогівки. Це найголовніше. Чим ліпше розігрієш очні м'язи, тим повніше засвоїться «плазма». Зрозуміло, так? А далі збираєш усю силу в кулак і змушуєш себе розплющити очі, хоча це й дуже важко, бо пече несамовито. Якраз тут і лізуть ковбаски.

– Ну та шо ж там такого, скажи?! Ну приблизно, хоч натякни якось! – Буба зробив мужнє лице, від чого Антон заусміхався, а Терезка мало не розреготалась. Антон поворушив губами, наче шукав потрібні слова.

– Не можу сказати, – зітхнув він. – Далі йде чиста плазма. Архе. Це тільки відчуття. Неначе пальці стали бачити. У сенсі, *видіти*. А очі навчилися мацати. Це архе, і все.

Буба скривився. Здається, він навіть загнувався, що Антон не зумів пояснити все як належить. Антон покосився на Терезку, що безгучно крокувала за їхніми спинами, і поспішив заспокоїти Бубу:

– Можеш не перейматися. Ти збагне**ш ТО** при будь-якому розкладі.

Вони видерлися на Високий Замок із того боку, де оглядова площадка. Якраз навпроти міліції.

Парк оглушував безлюддям. Кував на спеку дикий голуб, а бите скло блищало під ногами, ніби очі закопаних у землю роботів. Антон запропонував сісти тут же, на схилі гори, і поспостерігати за містом. Терезка скинула зі спини наплечник, сіла на траву і, як просив Антон, поспостерегла.

Внизу сіріли смітники та асфальти. Між сухих кульбаб обабіч її ніг лазило сонечко. Цвірчали цвіркуни.

Буба з Антоном палили щось дешеве й злободенне. За їх спинами відкривалася бетонна площадка й вижухлий травник, зарослий деревієм. Обабіч – вузький і плутаний шлях крізь колюче гілляччя, павутину й спеку. Над головою виднілося гаряче небо, на колір біле. Попереду – затягнута серпанком Ратуша й діорама Львова. Довкола панував той різновид полуденної тиші, коли під ногами сюрчать цвірконики й десь далеко репетують діти.

Терезка попросила цигарку. Буба з незрозумілою усмішечкою простягнув одну й зразу ж нагнувся припалити. Терезі закортіло відсахнутись, але вона стрималася. Зі схожим притиском поборолася бажання загасити цигарку, припалену цим хлопчаком, об нього ж, і попросити вогню в Антона. Натомість глибоко вдихнула, зібрала нав'язливі думки в жменю й видихнула п'ятами, вганяючи все в землю.

Легше.

Ще легше.

Терезка заспокоїлася й розтягнулася на траві, поклавши сумку під голову. Поруч, на травині, займався йогою павук.

– А скільки часу в'ючить? – озвалася вона до Антона, вдосталь надивившись на павука.

Антон задумався.

– Якщо вперше, то в'юк ^[13] може затягнутися години десь на дві. І терпуга ^[14] ще на добу.

– А яка терпуга може бути?

– Нічого страшного. Пряма дія атропіну. Зір розфокусований, усе розпливається й так далі. Світло разить. А може й навпаки бути – усе чітким, ясним робиться. У тебе який зір?

– На лівє мінус два, а на праве півтора.

– Після «плазми» будеш мати стопроцентний. Навіть більше.

Буба міряв поглядом то її, то Антона, і з невідомо яких причин почав хмурніти. Докурили мовчки. Буба насуплено сопів.

Цвіркуни. **Лящить у вухах.**

На спеці Терезка впала в легкий транс, але Антон прокашлявся, зібрався з Духом і сказав:

– Отож.

Буба підняв голову. Йому щось не подобалось.

– Хто хоче, сходіть звільніться. Бо всраєтся *тільки так*. – Антон клацнув пальцями, показуючи, як то легко може статися, і виразно глянув на Бубу.

– Не хочу, – буркнув той, але для перестраховки поплентався в кущі. Терезка вирішила зекономити сили й не зав'язувати розмови; тепер її погляд ковзав по прямій між цигаркою та сонечком навпроти. Лускатий циліндр попелу відлупився від цигарки й упав десь у траву. Вона зупинила зір на жевріючому кінчику, що сам собою тягнувся до фільтра. Перевернулася на живіт, затягнулася й пустила дим у небо серпня.

Антон теж зауважив сонечко, кашлянув і мовив:

– Деякі мої знайомі, старі плазматиками, кажуть, що сонечка – це загуслі краплини «архе». Не живі істотки, а народний малімон. Та частина «плазми», яку ми при звичаїлися бачити нормальними очима. *Закислими очима*, якщо ти розумієш.

Терезка насупила брови. Останнім часом у неї виникали проблеми зі слухом: здавалося, до неї звертаються не то грецькою, не то японською. Так само щойно – не розібрала ні слова. «Ай, пофіг...»

Із кущів повернувся Буба, і їй не довелося перепитувати.

– Крапаємо, – бадьоро смикнувся той. Це Терезка зрозуміла.

Терезка розправила спідницю. Витягнула з кишені пляшечку. Побачила, як Антон розкорковує свою кишеньковим ножом, і попросила й собі.

Надрізала целофанову запайку, розкрутила й понюхала. Пахло, як у прогрійтій лабораторії. На кінчику піпетки виблискувала металом крапелька «архе».

Кілька разів глибоко вдихнула, щоб якось утихомирити нерви.

– А скоро почне діяти? – спитала вона.

– Так, по-справжньому – хвилин через десять. *Повний* малевич [\[15\]](#).

Терезка стиснула спітнілі сідниці й знову втягнула ніздрями гаряче повітря (пахло сіном і кропом). Розслабилась.

Набрала в піпетку розчин і закинула голову. Знову тяжко втягнула повітря. – Може, допомогти тобі? – турботливо поцікавився Буба.

Терезка заперечливо мотнула головою, міцно зажмурила, потім розслабила очі й стиснула пальцями гумовий резервуар на піпетці. З кінчика потекло, і в очах стало

МОКРО

Без пауз відміряла декілька крапель у друге око. Втягнула носом сльози й швидко почала обертати очима за годинниковою стрілкою.

С-С-С-С-ЧОРТАЛЕМЕНЕПЕЧЕ

Ще раз ліве око.

І знову в праве. Хутко засмоктавши піпеткою ще, вона докрапала необхідну кількість. Знову завертіла очима.

ПЕЧЕ АЙ ПЕЧЕ ПЕЧЕ МЕНЕ ПЕЧЕ МЕНЕ ПЕЧЕ

Терезка закліпала. З очей порснули сльози, і Терезка застогнала. Пекло все сильніше (пече пече пече). Пальці дрібно задрижали. Долонями вона обережно втерла сльози. Злякалася, як би не виплакати всю «плазму». Щось відбувалося.

– *АЙ, МЕНЕ ПЕЧЕ! ЛЮДИ, ЧУЄТЕ, МЕНЕ ПЕЧЕ!!!* – почувся розпачливий клич Буби. Терезка закусил губу й теж застогнала. Очі

спалахнули білим перцем, а в голові все так перемакітрилося, що вона вже не знала, де право, ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ де ліво. Очниці вибухали щораз потужнішими порціями киплячої *білиЗНИ*.

(ШО ЗІ МНОЮРОБИТЬСЯ)

Терезка застогнала, відчуття жару в очах стало непереборним, ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ вона танула в білих озерах полум'я в очницях, очниці розбухали, їхні краї віддалялися десь за обрій, стали завбільшки з два кратери на Місяці, боже, які в неї тепер велетенські очниці, о боже, ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ ПЕЧЕ а очі які, та я просто не вірю, я ж у них і впасти можу, гей, обережно, тільки б не втратити рівновагу, а то ще полечу вниз головою вони завбільшки з атомну станцію! та що там – два велетенські розпечені Сонця дві зірки одна дірка на два кінці

ПЕЧЕ

– Я БАЧУ!!! БОГ ТИ МІЙ! Я БАЧУ! – хрипить вона й знає: ЯКЩО ЗАРАЗ НЕ РОЗПЛЮЩИТЬ ОЧІ, ОЧІ РОЗПЛЮЩАТЬ ЇЇ. Неймовірно, але ноги продовжують відчувати асфальт, вуха – чути цвіркунів, а тіло продовжує БАЧИТИ. Терезка робить зусилля над повіками, і нею спалахує відчуття, наче вона не просто розкрила очі, вона вибила їх, наче віконниці, вилупила навстіж із такою силою, що повіки не витримують і шматуються в клоччя, розлітаються разом із цілим тілом, друкуються й шматками зникають у

Я БАЧУ

Терезка пробує кліпнути, але не може знайти, де це – повіки. Її переповнює Я БАЧУ. Вона дивиться впритул на літери, з яких складається це відчуття, вона бачить я, бачить б, а, також ч і у. Вона переводить погляд на себе. Спочатку вона бачить загадкові сяючі кореневища, іскристе павутиння, задимлене дзеркальною імлою літер. Шаруваті маси темряви вовтузяться в калюжах світла, шшшшшш очі вхоплюють фокус, і вона з болючою різкістю видить

ТЕРЕЗКА

Я літери, **видить** вона у дзеркальних струминах диму й починає реготати. Я – погляд.

– **Ти чуєш мене?** – питає зовсім поруч Антон, і вона киває. Чути, як стогне Буба. **Не по-живому виразно** вона **ВИДИТЬ** усе, що відбувається.

– Що це? – питає вона. – Просто шалено! Невже?., **мене НЕ МОЖЕ так щурити!**

– **Ти** видиш?

Тереза не тратить сил на описи, просто каже:

– **ВСЕ НАСТІЛЬКИ БУКВАЛЬНО!**.. Ха-ха-ха, як класно! Так просто! Уяви собі: що би ти зараз не казав, я все розумію добре, як ніколи! Виявляється, Все настільки просте, таке **ОДНОЧАСНЕ**... О, довкола якісь молекули. Перетікають **у різні форми...** **АГАААА! ЯСНО! Оце клас! ЦЕ ВЕЛИКО!**

– **Вааааааааа!** – кричить Буба. – **Вааааааааааа!**

– **Поглянь на себе, Бубо, тільки не лякайся. Це літери! Ми з таких і складаємося.**

– Я не літера! Я не літера! – долинають Бубині крики. – Я не можу бути буквою! Я не такий! Я **СПРАВЖНІЙ!!!**

– Ну звичайно, – іронізує Антон. – А ти, мала, тримайся. Це ж тільки

Що це було? Терезка роззирається. Довкола знову зависли літери. Вона силкується пригадати, де був її погляд секунду назад. Очний сплеск.

Простір. Не-букви. Сріблясті молекули. Молекули живі. Піняться.

– Мені все розпливається. Мені тоне фокус. Тебе очі не печуть?

– Не. Тобі теж зараз пройде. Зосередься на смугах. Бачиш їх? Згрупуй літери в смуги. Спробуй. Схоже на рівчаки, світлі й темні. Знайшла?

– Бачу.

– Це ти бачиш свої вії крізь архе. Зосередься на темних зернятах. Розпружся... обережно на коми.

– Бачу щось темне... трохи двоїться...

– А тепер виверни те, що бачиш.

– О Господи, ЦЕ Ж НЕМОЖЛИВО!!!

– Давай-давай. Вивертай!

– Бути такого не може!!! Та тут ціла щілина між світами! А он ще одна! Ціла пустеля горизонтів!

– Не фіксуйся. Це тільки пунктуація. Точки напруженості Архе. Краще фокусуй себе на рядках! Вони довгідовгі, і

г о р и з о н т а л ь н і

– У-у-у-ух ти!!! Ну ти й сказанув! Мені аж дух захопило: г о р и з о н т аль ні... Ціла пустеля горизонтів!

– Не фіксуйсь, а то філологом станеш!

– ОгоГОгоГО!!! ЛОГОГОЛОГОМ?!! Але мене малімонить! Я все зрозуміла! **Як влучно! Та я просто не ві-і-і-ірю! Уааааа!**

– Сприймай це відсторонено. Ніби книгу читаєш. Просто пірни

– Вау! Вау! Я вийшла! Вийшла на це! Я вивернула, Антон! Це тощо! ТОЩО! Я ЗРОЗУМІЛА! ЦЕ ТОЩО!

ОН В О Н О Щ О!!!

ТОЩО!

Терезку дежав'ючить

1

– Антоне? Це ти?

Постать без чітких контурів кивнула головою, і Терезка знову замружилась. Дико кололо в очах. Пальцями розчепірила повіки, зойкнула від яскравого проміння й знову зажмурилася. Біль стихав.

Хтось сів поруч.

Терезка спробувала пригадати, що відбувалося кілька секунд назад. Здається, на цей раз **щось цілком космічне**.

Їй захотілося плакати: щойно вона знаходилася всередині таїни, а зараз навіть не пам'ятала, в чому ж приваба загадки, яку вона виділа. Хоч убий, не пригадала би. Залишилося хіба враження чогось страшенно потрібного. Вона почувала себе достоту так, мовби осягнула, як наяву можна літати, але наступної ж миті все забула.

– Ти виділа плазму? – спитав Антон. – Кажі: виділа, ні? Терезка кивнула. Перед очима пливли мокрі плями, де-не-де відторочені пекучими порізами світла.

– Точно пам'ятаю, що виділа. Навіть зараз, коли згадую **про неї, трішки** наповнююся тим світлом. У тебе нема такого? А де цей, другий?

– Буба? Буба впав у кому. Його затягнуло десь далеко-далеко. Образно кажучи, десь на край книжки. Ну, ти розумієш.

До її вух долинуло черкання сірника і звук припалюваної цигарки. Запахло димом. Довелось перебороти себе, щоб не вирвати. Антонові губи розліпилися, і він заговорив:

– Антоне? Це ти?

Постать без чітких контурів кивнула головою, і Терезка знову заплющила очі. Дико кололо світло.

Пальцями вона розчепірила повіки, зойкнула від яскравого проміння й знову зажмурилася. Біль стихав. Хтось присів поруч.

Терезка спробувала пригадати, що ж такого небувалого відбувалося кілька секунд назад. Здається, щось геть потойбічне.

– Ми вже крапали? Ах, ми вже крапали! – згадала Терезка й зітхнула. Їй захотілося плакати: щойно вона знаходилася всередині загадки, а зараз навіть не пам'ятала, в чому ж полягала приваба тої загадки, яку вона *виділа*. Хоч убий, не пригадала би. Залишилося хіба враження чогось страшенно потрібного. Якщо пояснити на прикладі, то вона почувала себе так, мовби на секунду осягнула, як наяву можна літати, але наступної миті все забула.

– Ти виділа плазму? – спитав Антон. – Кажи: виділа, ні?

Перед очима пливли мокрі плями, де-не-де відторочені пекучими зрізами світла.

– Точно пам'ятаю, **ш о виділа... Ого! Навіть** зараз, коли згадую про неї, трішки ніби наповнююся нею. У тебе нема такого?... Слухай, а де цей другий?

– Буба? Буба впав у кому. Або в апостроф. По-любому, затягнуло десь далеко-далеко. Образно кажучи, на край книжки. Ну, ти розумієш.

До її вух долинуло черкання сірника і звук припалюваної цигарки. Запахло димом. Терезку вивернуло спазмом, довелося переборювати. Антонові губи з тихим звуком розліпилися, і він заговорив:

– Ти виділа «плазму»? – спитав Антон. – Кажи: виділа, нє?

Терезка кивнула головою.

– **Виділа.**

– І як? Сильно?

– Сильно. Навіть зараз, коли пригадую собі, роблюся іншою. Чим більше пригадую, тим більше наповнююся. Тим більше інакшаю. Зауважую більше, буквально на льоту. Але згадати повністю не можу. А де цей, другий?

– А, Буба? Е-е-е, Буба впав у кому... чи у крапку. Про таке кажуть: погорів на пунктуації. В Архе багато пасток. Буба прийняв «плазму» занадто особистісно. Тому його й затягнуло – далеко-далеко. Десь аж на сам край книжки. А шкода. Був би з нього колоритний персонаж. А тепер бовтається десь, неборак, недоречний, як до паска рукав. Ну, але нехай...

До її вух долинуло черкання сірника і звук припалюваної цигарки. Затягнуло димом. Губи Антона розліпилися, і він заговорив:

– «Плазма» діє на нас, як атмосфера на метеорит. Коли той влітає в густі шари, практично повністю згоряє. Зате уламок, який падає в море – набуває нечуваної моці. А Буба твій

ПУУ УУ УУУ
 X
 XX XX xx xx xxx x xx x
 xxx x x

Зненацька Терезка зірвалася з місця. Щойно вона пережила диявольськи реалістичний малімон.

– Як ти це зробив? – вона закліпала очима й обмацала лице. Сон чи ні?

– Шо «зробив»?

– Ну! Так дмухнув: пух-х... а мене, як пір'їну в порохотяг, засмоктало!.. Башка – пуф-ф-ф! Як хлопавка!.. Тьфу, аж мороз обдер, – Терезка розтерла гусячу шкіру на ліктях. – У мене мало очі на лоба не вилізли! Дивлюся я на тебе, а тут ти починаєш тягнутися й паф! Хлоп! У шиї – трісь! У носі – хрясь! А очі взагалі в боки роз'їжджаються, як у п'яної.

– І що, побачила щось нове?

– Так! Там є новий фокус! Ти якось розтягнув це... упорядкував. Ти показав мені, де шукати новий фокус для очей! Я не можу це пояснити, але... Ти взагалі розумієш, про що я, чи це малімони? Ти ніби розтягнув простір, звільнив його від

– Виділа. Точно виділа... Сильно. Навіть зараз, коли **пригадую собі, як я виділа, потрохи наповнююся нею. Роблюся іншою.** Навіть здається: чим більше пригадую, тим більше наповнююся. Тим більше я *інакшаю*... А де цей, другий?

– Буба? Буба впав у кому. Задивився у щілину між світами і йобнувся вниз головою.

– І де він зараз?

– Не знаю. Певне, далеко-далеко. Десь на краю книжки. Надто м'який для «плазми», – пояснив Антон. – А ти – ні. Тобі не цікаво, чому?

До її вух долинули черкання сірника й звук припалюваної цигарки. Затягнуло димом. Терезку ледь не вивернуло. Вона пересилила нудоту. Антонові губи з тихим звуком розліпилися, і він заговорив:

– Мені це бачиться як астероїд. Він влітає в атмосферу й майже весь згоряє. Зате у ла мок, який падає в мо ре – той улам ок гартується. Ну, і так далі. Січеш, н є? А Буба

ПУУУУ У УУХХ Х Х Ххххх х х х хх х
х
ххх х х х
х
х хххх хх х

Терезка зірвалася, наче з неї щось порснуло.

– Як ти це зробив? – вона закліпала очима й обмацала лице, перевіряючи, чи не спить.

– Що «зробив»?

– Ну. Так дмухнув: пух-х – і ніби пір'їна вилетіла! А мене цілу аж мороз обдер! Ти мені очі цим ледь не вивернув. Укидуєшся, про що **я? Господи, Я ЗРОЗУМІЛА!..**

– Шо? Скажи, що ти зрозуміла!

– **На моїх очах існує постійний спазм. А тобі вдалося цей корч на мить напружити, щоби він попустився! Існує також інший фокус для зору – не тільки прямолінійний! А ти – ти ніби розтягнув простір, звільнив його ЦЕ ВЖЕ БУЛО ТИ ВЖЕ РОБИВ ЦЕ! ТИ РОБИВ ЦЕ!!!**

2

Антон затягнувся цигаркою. Потер неголене підборіддя. Зміряв Терезку поглядом. Пустив носом по струмині диму й посміхнувся кутиком рота.

Затяжка. Видих. А між ними свист.

Терезка, незважаючи на шок, устигла подумати: «Який він усе-таки сопляк!». Раптом Антон їй перестав подобатися. І це було дивно.

Фацет затягнувся ще раз.

– Значить, усе-таки **виділа**, – **мовив** Антон розважливо й затягнувся. – Бо не виділа б – не знайшла би й фокусу.

Затяжка (свист). Видихнув дим і продовжив:

– Ти виділа «плазму». І Буба видів. Але Бубу, як уже було сказано, не могло врятувати ніщо. Він булькнув у безконечність.

Терезка розгублено кліпнула.

– Я не про те, – сказала вона. – Я говорю: ти вже робив це колись. Навіть не так: робив це не КОЛИСЬ, а саме ТОДІ, КОЛИ ти це робив... От бля, все перемакітрилося задом наперед, – вона облизала пересохлі губи. Болюче бракувало слів. – Суцільне дежав'ю якесь...

Антон затягнувся цигаркою. (Цей *свист* затяжки – чому Терезка відчуває його аж по сам чубок голови? Наче по тім'ячку водять смичком.)

– Я розумію, про що ти, – промовив Антон, видихаючи. – Не хвилюйся. Це одна з форм утечі від свободи архе. Тобі не переповідали історій про те, що дехто з плазматиків губився в «плазмі»? Не витримували її спопеляючої свободи й тікали в галюцинації. Та ти й сама розумієш...

Терезка знизала плечима.

– Ну... – знову затяжка й свист аж у корені голови, там, на маківці.
– Уяви собі: є крапочки. Так? А тут ти вирішила їх порахувати, і починаються в тебе галюцинації на ґрунті математики. Ну, це так, на хлопський розум.

Терезка зміряла Антона своїм новим поглядом і переконалася: барига не просто перестав викликати симпатії. Хай тепер навіть на довіру не розраховує.

– А хто рахує? – спитала вона.

– Шо рахує?

– Крапочки. Нашо їх рахувати?

– Є такі. Заставляють цим займатися. Насправді крапочки – це не крапочки, а такі собі півкрапочки. Я навіть знаю, як вони називаються. Ноони, щуриш?

– Про що ми взагалі говоримо?! Малімон якийсь!

– Серйозно. Слухай-слухай! Потім сама мені розкажеш. Я сам відкрив їх. Це такі часточки, які не можуть існувати повністю у нашому світі. Кажучи мудрими словами, вони є базисом паліндромічної реальності. Дзеркальність свідомості. Ноо-. ноон. Дзеркальний горизонтально і дзеркальний вертикально. Те, що він дзеркальний вертикально, можна тільки підозрювати... або закрапатись архе. Є навіть ціла контора – «Архе-8». Це люди, які

Антон заперечливо мотнув головою. Затягнувся цигаркою. (Цей свист... звідкіля цей свист такий упізнаваний?)

– Але я розумію, про що ти, – повторює Антон, видихаючи. – Не филлюйся. Це тільки одна з форм утечі від архе. Тобі не розказували,

що насправді «плазма» попускає тому, що «плазматики» втікали від неї? Розумієш, вони дозволяли, щоби їх попустило! Якби видець не боявся крижаної свободи, яку пропонує архе, він пірнув би в краплі раз і назавжди. Як ті, з Клану Архе. А люди, яких я знав, не могли витримувати її просторої простоти, тому тікали десь у галюцинації. Та ти й сама розумієш...

Терезка знизала плечима.

– Але є люди, які присвятили себе вивченню природи таких галюцинацій. Серйозно. «Архе-8». Це прості люди. Але вони вміють **видіти** так само, як це **видно** під «архе». Тому я їх так назвав. Архе-8.

– А чого вісім? Їх шо – восьмеро?

– Нє. Скорше думаю, чотири. Але вісім – це чотири, побачене в дзеркалі. – *Затяжка. Свист. Видих.* – А це вже підводить нас до теми паліндромічної реальності й ноонів. Я не розказував тобі, що таке ноони?

Пауза.

– Я розкусив їх, – упевнено закінчив Антон і рукою з папіросом відсік щось у повітрі.

Терезка змовчала. Події останніх десяти хвилин змішалися у безконечний, невідчитуваний паліндром. У голові стогнало щось: «Ноон! Ноон!».

«Ну мене й причандалить!» – подумала Температура. Вона вловлювала стільки площин різних значень, скільки тіло наважувалося сприймати. Терезка відчувала, що віжки можна відпустити – *але хто зна*, шепотів страх, *хто зна, чи не загубишся ти так само, як Буба.*

Затяжка. Свист. Видих.

У фокусі – Антон. Повільніше: затяжка... *свист...* видих...

Антон втупився в неї примруженими очима й знавісніло затягувався цигаркою. У Температурі бурлило незрозуміле бажання полоснути його по очах кігтями. *До дідька, звідкіля стільки неприязні?*

Затяжка. Свист. Видих.

Cvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv vvvi cc cccccccccccccccccccccc cccc
ccccccccccctt

cc cc cc c cc v v v vvvvvvv vvv vv v vv vv vvvvvvvvv vv uc cc c c c c c
c cccc cc cc c C

C

C

C

Терезка встигла подумати: «Який він усе-таки сопляк!».

Антон затягнувся ще раз. Раптом він перестав їй подобатися – отак, у момент. У всьому тому, що зараз відбувалося з нею, витала нудотна нав'язливість сто-разів-чутого. Вже навіть романтики дежав'ю не стало. Тільки бридотна зацикленість думок самих на собі.

– Значить, усе-таки виділа, – мовив розважливо сам до себе й затягнувся. – Бо не виділа б – не вловила би й фокусу.

Затяжка. (свист) Видихнув дим і продовжив:

– Ти виділа «плазму». Буба теж. Прикро, та Бубу, як ми вже казали, не могло врятувати ніщо. Він загубився в безконечності... Ну й архе йому в спину.

Терезка **розгублено** кліпнула. **Вона облизала пересохлі губи.**
Раптом

– **ТА СКІЛЬКИ МОЖНА!** – вигукнула вона. – **Я зс с с с суваюся і зс с с с с суваюся!**

Антон подивився на неї, мов на дальтоніка, – недовірливо й зверхньо. Терезка знала, що жінки дальтоніками не бувають. Отже, причина в іншому.

– Що? Ковзанки? – поцікавився Антон, пахкаючи димом. – Знаємо-знаємо.

Терезка насилу розтулила губи й видавила:

– Довго ще?

– Ну, якщо вже розмовляєш зі мною, то

– Що? Ковзанки? – поцікавився Антон і почіхрав підборіддя. – Знаємо-знаємо.

Терезка насилу розтулила губи й видавила:

– Ще довго?

– Ну, якщо вже розмовляєш зі мною, то може, хіба ще раз.

– Ти вже казав це.

– Тоді зберися з силами й зувидь це, як «плазму». Спробуй припинитися. *Орієнтуйся на цілі числа! Чуєш? ЦІЛІ ЧИСЛА!*

Терезка напружила всі свої м'язи й відчула

враження, що світ довкола неї враз набув нечуваної слизькості. Спершу вона думає, що ця ковзкість виникає на межі тіла й середовища, наче тіло занурене у надтекучий гелій, і вона пробує знайти опору у власному руховому апараті, але й ця опора теж розслизькується на дрібні бризки, може, опора десь у кишках, у голові, але це все розлітається в неймовірному зісковзуванні, в паніці Терезка чіплється за щось усередині голови, але все просковзує поміж пальців, урешті самі «пальці», якими вона пробувала зафіксуватися, розлітаються під натиском слизькості, навіть очі, ПОГЛЯД розлітається міріадами світних точок, на жодній з яких не можна зупинити погляд, **Терезка вливається в осяйну масу аерозольної п'їтьми, палаючих бліків н а во ді знову БЕЗРОЗМІРНА, БЕЗКОНЕЧНА ПЛАЗМА**

– Ну, я кщ о вж е р оз мовля є ш зі м ною, то м оже, хібащ е ра з. Алепе вне, біль ш е ні, – сказав Антон і поплес кав Терезку по плечі.
– І тільки й того.

Терезка глибоко втягнула повітря й почула, як заново розкриваються легені – два м'ясисті прозорі тюльпани. Її тіло стало звичайним тілом, а не бронею, котра вивертає реальність і зупиняє потоки літер крізь очі.

Вона зафіксувалася. Пам'ятаючи Антонову пораду, Терезка вхопилася за відчуття десь у горлі, відчуття обрисів потойбічної піктограми:

4

Терезка спробувала зорієнтуватися й визначити джерело млюсно́ї тривоги. Перше, що зробила для подолання цього стану, підтягнула до ніг наплечник і добула звідти пляшечку з водою.

Озирнулася. Спека стала жирною й липкою, мов лікувальна багнюка. Що ближче робилося до вечора, то більше тіні нагадували отвори, продерті в золотій фользі.

Вони сиділи на краєчку бордюра, на тій самій площадці з панорамою на Львів, де й починався спільний в'юк. Трохи далі, на траві під кущем, валявся скоцюблений Буба. Побачивши, що з Бубою все гаразд (у плані присутності), Терезці відлягло: поки нею ковзало, вона свято вірила, що бідолаху й справді засмоктало в невідоме.

Терезка лигнула теплої води, мовчки запропонувала Антонові. Той відмовився. Барига кутив, ховаючи лукаву посмішку між пальців з недопалком. Пашіла теплом рівна земля. Терезка лягла на траву й підперла голову руками. Її відпустило, і на душі стало страшно приємно. Легеням зробилося легко-легко, наче з грудей злетів корсет. Терезка пальцем відтягнула майку й подула собі на зіпрілі циці. Прохолодно. Приємно.

Очі здавалися відпочилими й повними сил, як два келішки з росю. Зір зробився до болю гострим: світ кришився від надміру деталей. **Гостро. Дуже гостро.**

– Ну, як тобі мої дзеркала? – запитав Антон, не відводячи погляду від цілющого вечірнього сонця. Ще кілька хвилин і жарке світило сховається за деревами. Вечоріло. – Маєш щось від них для мене?

Терезка струсила головою. Запитували, очевидно, у неї. Насилу розтуливши рота, вона випірнула з солодких вод мовчання. Скашлянула.

– А-а-а-а... ти про двійників?

Відірвала очі від сонечка, якого щойно вистежила своїм супер-зором, і подивилася на Антона.

– Про тих, з якими говорила, коли ковзала?

– Так, так, про них, ріднесеньких.

– Відверто кажучи, паскудні.

– А шо, злі?... Чи трохи нормальні якісь?

Терезка байдуже знизала плечима. Антон, хоч і пробував приховати інтерес до двійників, напружився.

– Нє, не злі. Тільки страшенно надуті. Зазнайкуваті. Про ноон шось чесали.

– А-а-а-а, – Антон удав, що йому то по цимбалах. Дізнавшись, що в інших положеннях він не такий ідеальний, як собі уявляв, його вже не цікавило, що то за ноон. Терезка зчитувала це, як із книжки. Вона підмітила, як тріпотять Антонові ніздрі, й потай посміхнулася. (Пальчики несвідомо вовтузились із зав'язками сумки, сплеченими не так, як завжди.)

Очі підмічали на порядок більше, і це було по-новому. Напинання екрана, фокусування діапроектора – ось на що це подібно. Очі ловили вовтузіння кожної рисочки на Антоновій шкірі, таке ж розбірливе й закономірне, як рух мурах коло мурашника.

ВІТЕР. ШЕРХІТ СУХОЇ ТРАВИ

Її аж підкинуло від несподіванки. «Ого!.. Оце так чіткість!»

Смикнувся Буба. Застогнав і сіпнувся вдруге. Схотів перевернутися на інший бік, натомість сів і очманіло розгледівся довкола. Він скидався на осліпленого пророка-невдаху.

Буба щось прохрипів і простягнув руку в їх керунку. Мовчки Терезка запропонувала плящину з водою. Буба жестом показав, що мова не про те, і потягнувся до Антонового недопалка. Затягнувшись кілька разів, він зітхнув із полегшенням.

У повній тиші Буба спробував повернути недопалок Антону, але той махнув: можеш добити. Поки Буба пожадливо смоктав дим, Антон відкинув голову до заходу й насолоджувався промінням. Терезка зауважила, що він дивився на сонце, зовсім не кліпаючи. Антону як плазматикові з досвідом сонце більше не разило. Значить, даремно кажуть, що «плазма» перетворює людські очі на орлині. Інакше звідки в неї, по життю короткозорого крота, взявся той гострий погляд, що виколював деталі, мов дорогоцінні камінці?

– То чому я так «їздила»? – спитала вона.

Буба підняв голову, мовби на слух визначав, звідки йде звук. Його очі нагадували риб'ячі.

– Ніхто сього не відає, – сказав Антон, зажурений і задивлений. – Це *Загадка*. Архе – се холодний вогонь... Ти це відчула, пра'? Зазвичай кажуть так: коли закрапуєшся, ти губиш нитку розповіді, а читати починаєш із того місця, яке першим покажеться на очі. Не сподобалося – шукаєш далі. Ви зрозуміли? – він покосився на Бубу, що з відкритим ротом у цілковитій нерухомості витріщався на Антона.

Терезка кивнула, хоча думала зовсім про своє.

– Якщо ви виділи, як виглядає «плазма», можемо погомоніти й про «Архе-8», – продовжив Антон і знову зміряв поглядом нерухомого Бубу.

Терезка наморщилася.

– Котресь із твоїх дзеркал вже цим займалося. Ноон, блін, крапочки... Такий завал, що здохнути. Даремно час гаяти. Певне, тупенька я.

Антон задумався й посмикав бороду. Йому хотілось виправити враження від дзеркал. Йому хотілося (вона відчувала це) відновити в Терезці перше враження приємного і незазнайкуватого молодика, якому є що розказати.

– Ти давай усе поволі. По реченню, – піддалася Терезка. – Так, шоби я зрозуміла. Окі-докі?

Антон, ще поскубавши свою рослинність, розпочав із такого:

5

– Я зрозумів, що існує змова, – сказав він і на підтвердження кивнув підборіддям.

Терезка кивнула й собі: можливо. Буба втягнув кутиком рота слину, що стікала по підборіддю.

– Наступне. Я зрозумів, якого роду це змова. Я назвав її змовою команд. Схоже, ті, хто регулюють еволюцію, вирішили підкорити людину. Це, сказати би, змова самої еволюції проти людини. Бо, виявляється, все, що б людина не робила, вона робить по команді.

Терезка дала знак спинитися.

– Які ще, до біса, команди?

– Геометричні, – сказав Антон і насупив брови.

Терезчин регіт як обрізало. Сплило кілька назв: Лобачевський, «Сумнівання» (неопубл.). Риман, «Проникнення в неточковість» (неопубл.). Гаусс, «Введення в нелінійність» (неопубл.). Лжеєвклід [\[16\]](#) і його «Антицентр». Теж неопубл. А ось черговий вар'ят, прошу познайомитися: Антон і його «Архе-8». Черговий неопубл.?

«Парафренік», – подумала Терезка й здригнулася. Парафреніки-аннігілісти, яких удосталь розплодилося на попелищі буму, були людьми небезпечними. У плані надцінних ідей вони дуже продуктивні, а їх спекуляції на ґрунті крапель і крапочок часто виявлялись заразними.

Вона піймала себе на тому, що її очі прижмурюються точно так, як Антонові. «Архе таки міняє». Новий, примружений погляд сам покосився вбік і зупинився на сумці. Терезку прохромилла бридка підозра: поки вона була нав'ючена, Антон лазив досередини й знайшов папку з безцінними конспектами лекцій маестро Лобачевського, позичені у доцента Козлика.

«Отож, усе стає на місця. Історія розвивалася так. Божевільне падло Антон користується нагодою, поки я, бідненька, валяюся нав'ючена: зазирає до мого наплечника й на совість знайомиться з його вмістом, по чому використовує побачене й заради неясних цілей тампонує мені звивини, – упевнилась вона, – підбирається ближче. Тільки для чого? Молодитися? Якби ж то...». Терезка знов примружила око й уявила себе вороною. Перспектива помінялася. Вона вгледіла цього фраєра у зовсім іншому світлі.

Фраєр, навіть гадки не маючи, що його розкушено, ніжився на останньому сонці й чіхрав щоки. «Он воно – обличчя справжньої

змови!» – Терезка вчергове придивилася до Антонової міні і в душі посміялася над своїми гіпотезами. Ніщо не веселило її так, як вигадкування змов... і не тривожило так раптово, як їх підтвердження. Вона припала поглядом до Антонового профілю. У відповідь профіль замерхтів тисячею незаперечних подробиць-доказів, які однозначно свідчили про змовницьку натуру його власника.

Швидко, аби її не розкусили, Терезка набрала подобу уважної, вдумливої дівчинки, – дівчинки, яка легко ніяковіє, дівчинки, яку легко загнати в кут, дівчинки, яка з'їсть п'ять кіло макаронів і бровою не поведе, – і вражено закліпала очима:

– Ах, *геометричних?! –* підіграла вона. «Бляха, що ж таке робиться?»

– Так, – Антон кивнув і зробився ще серйознішим. – Мені цікаво зараз, хто за цим стоїть. Я вже згадував про «АРХЕ-8»? Людей, які сприяли виникненню нафтизинового буму?

– Дуже, м-м-м-м, *побіжно*. Можеш розповісти більш докладно?

Антон кивнув, а Терезка краєчком всевидячого ока помітила, як розлізлося Бубине лице в зловтішній либі.

– Так от. Насправді весь бум довкола «плазми» був майстерно організований командою людей, які називають себе «АРХЕ-8»...

– Ти, певне, маєш на увазі «КЛАН АРХЕ»?

– Та ні, то були просто перші видці. За браком досвіду все наплутали. Поки, врешті, жаба не вдавила, – Антон махнув рукою. – Насправді, ніякого Архе-8 і не існує, але є виразний *процес*, який очолюють певні особи. Річ у тім, що людство в образі окремих індивідів веде війну...

– Проти кого?!

– Проти геометрії, звісно. Евклід, Архімед, Декарт – це ж зрадники! Геометрія являлась їм, як Мефістофель Фаусту. Вона пропонувала співпрацю. Задурманила казковими перспективами подвійного бачення, геометричного й текучого. Космічний Симбіоз. Ці *видці* знали, що пропозиція подвійного, кристалічного й некристалічного бачення, – насправді підступ, однак вони

знехтували цим фактом. Вони хотіли величі, вже і зараз, а геометрія вимагала надто високу ціну. Зате більшість із них легко платила той оброк. Античні товстолобики занапастили людство в обмін на пам'ять про себе. Усяке геометричне відкриття – це торжество окремого самолюбивого егоїста, якого геометрія підкупила незмірними багатствами душі. Розумієш?

– Красномовно. Але нашо? У сенсі, для чого геометрії підкупляти самолюбивих егоїстів? Якщо вона й так повсюди?

– Щоби житися нашою увагою! Увага – її щоденний харч, її тіло й сила. Розумієш? Геометрія за природою – паразит. Раніше її так багато не було. Узагалі, було всюди чисто від неї. Але століття за століттям, через своїх глашатаїв геометрія впіймала всіх. Геометрія – це структура, схожа на вірус. Вона вмонтовується в людську свідомість, кристалізує її певним неприродним чином. Так що ми починаємо некеровано сприймати світ як певну відчуттєву матрицю, як обмежений набір шаблонів сприйняття. А ми за це живимо її своєю увагою. Раніше, за часів Великих Геометричних Відкриттів, ці порції уваги були цілком поміркованими. Але вона не задовільнялася малим, та й ніколи не мала на меті задовільнитися. Геометрія *розросталася*. А що уваги при цьому потребувала щораз більше, то це нас виснажило настільки, що тепер ми геть охляли. Стали такими, якими й потрібні геометрії. Ледь живими й напівпритомними! Фактично, ми спимо на ходу! У нас вистачає уваги тільки на те, щоби слідувати за автоматизмами, запропонованими геометрією. Терезко, ми в полоні. І найбільша катастрофа в історії людства – це те, що ми навіть НЕ ЗАУВАЖУЄМО цього!

Антон робився пафосним, немов Господній глас:

– Геометрія обнагліла! Тепер вона навіть не криється. Вона щосекунди перед самісіньким носом, наче хизується тим, що ніхто більше не в силах її ігнорувати. Вона слабне тільки тоді, коли на неї *агресивно* не звертати уваги. Скажімо, коли довгий час не ідентифікувати коло як коло, а квадрат як квадрат, ти перестаєш

знаходити їх серед того, що бачиш. Але людство програто геометрії...

– Шо, все аж так фатально?

– А шо, тобі відома хоч одна людина, яка не знає, як виглядає трикутник, а як – квадрат? Сама бачиш: не залишається нічого іншого, як займатися диверсією.

– Якою диверсією?

– *Уважною*. Такою, яка витісняє з мізків геометричність. Скажімо, споглядання диму. Архемани знали, що роблять. Вони зрозуміли це й стали боротися навіть за найменші крихти своєї внутрішньої уваги. Просто мало хто міг витримати таку боротьбу. Дим, між іншим, – це все ще негеометрія, тому «архе» часто порівнюють хто з димом, хто з вогнем, то з полисками на воді. Як тільки математик здогадається, якими формулами можна задати динамічне рівняння, скажімо, для диму, він наче звільниться з полону і його сприйняття опиниться в «плазмі» без жодних попереджень. Але який божествений фрактал, яке міжгалактичне дифрівняння потрафить описати цей хроносинкластичний інфундибулум?... Дехто з АРХЕ-8 утямив, що геометрію не здолати раціональністю. Тому ці люди побачили інший шлях. Вони винайшли карплі.

– Але щось у них не спрацювало, – посміхнулася Терезка. – Бум щез, а геометрія як була, так і залишилася. Хіба ні?

Антон розвів руками.

– Тим, кому це *потрібно*, «плазма» відкрилась, а це головне. Краплі самі знаходили людей, у яких кристалізованість геометрією була не такою міцною. Це не містика, все відбувалося за законами лінійного мислення: рідина стікала в ділянках із підвищеною кривизною.

Він перевів подих, вочевидь, підійшов у своїй ораторії до пафосного звершення, аж тут:

– *Не вір йому! Це в нього такий задум!* – втрутився Буба напрочуд рішуче. – Поки ви тут пиздякали, я ТАКЕ ТАМ зуvidів, шо вам і не снилося! Я про вас тепер все-все знаю! – сказав він і захвилювався

від спогадів. – А той... цей... – Буба тицьнув пальцем на Антона. – А він взагалі цей-во... *енурезник!*

Терезка перевела погляд з одного на іншого, потім назад і розсміялася. Невже «плазма» справді зірвала хлопцям дах?

Антон, якого на секунду вибили з сідла, взяв себе в руки. Він розвернувся до Буби і, дібравши з арсеналу найбільш іронічний тон, сказав:

– То розкажи нам, що ти бачив! Із задоволенням послухаємо! – і покосився на Терезку, неначе силоміць уплітаючи її в колаборацію супроти Буби.

Буба паскудно заусміхався, а пальці його заметушилися по траві.

– Хочеш мене переманити на свою віру, та, Антоне? Геометрія, тра-ля-ля! Ге-е-е-е, не на того напав! Не вір йому, Терезко, я знаю краще за нього, як то все має бути, – при цих словах Буба ухитрився ще й підморгнути. Терезка здригнулася. Від упевненості, що бриніла в Бубиному голосі, робилося незатишно. Буба продовжив:

– Вірите, я знаю наперед, як має відбуватися розмова! Я вже все то *повидів!* І я про вас обидвох всьо-всьо-оо-о дізнався!.. Ти би знала, Терезко, *що* то є насправді за один! То такий хитрун! Такий гівнюк! Отак утертися в довіру?! Знала би ти, як він усе це прорахував! До міліметрика!!! А я спочатку й сам купився! Думав, він такий покладистий, такий добренький... ех, наївна я душенька...

Антон увесь пожорсткішав і загострився. Він скептично підсміхався й похитував головою, чим відразу ж переводив кожне Бубине слово на жарт. Буба піймав його погляд і збуджено замахав руками:

– Неє, ти поглянь на нього! Ти бачиш, який він засранець? Та він же насміхається з нас! Я знаю, до чого то! Він хоче забрати в тебе твою папку з ксерокопіями доцента Козлика, яку ти нам показувала. А тепер буде на ходу вигадувати різні побрехеньки, лиш би вимацати папку! – і Буба глянув на неї таким навіженим поглядом, що довкола серця стислися судини.

Дещо розгублено Терезка сказала:

– Але ж я не показувала вам ніякої папки! І про Козлика не говорила...

– Ну та, теж скажеш – «не показувала»! А хто нам про геометрію торочив тут цілу годину? Я, скажеш? Та в тебе ж рот не закривався!

– Не було такого! – сказала вона і глянула на Антона.

Антон подивився на неї й сказав:

– Ну, не зовсім так. Про геометрію ти, звичайно, розказувала, інакше з якого то дива став би я про АРХЕ-8 отут розпинатися?... Але папки з собою ти не мала, тут Буба щось конфабулює. У тебе в сумці лежать *мої документи*. Коли ми йшли на Замок, я попросив тебе понести їх у наплічнику. Щоби не загубилися, коли ми тут закрапаємося.

Терезка швидко розв'язала торбу, заглянула, впізнала свою папку на шнурівки і, навіть не заглянувши до неї, негайно зав'язала сумку назад.

– У сумці тільки мої ксерокопії.

Буба вихопив у повітря вказівного пальця й запально продовжив:

– А бачиш? Я **видів** то! Я кажу тобі, що так ся мало стати! Ти мала розкрити сумку, аби він ще раз подивився на ту папку, а тепер він змусить тебе різними вмовляннями віддати папочку, або, принаймні, витягти її з сумки. Тоді він вирве її в тебе й відразу втече. Бо тільки ті листочки йому й потрібні. ЙОГО ПІДІСЛАЛИ ЗАБРАТИ ЇХ!

6

Тут Антон кашлянув. Сплюнув і м'яко посміхнувся.

– Так, звичайно. Я такий. Бандюга з широкої дороги, підсланий математичними мафіозі, які давно вже точать зуб і на доцента Козлика, і на професора Бурачка, і на всю кафедру асинхронної геотерики... Ха-ха. *Терезко, пригадай, як ми йшли сюди, нагору, ми зупинилися покурити. Я попросив тебе покласти деякі листки до себе в папку. Ти поклала. А тепер я би волів іти додому: сама бачиш,*

сутеніється. Сонце низенько, вечір близьенько. І хотів би отримати свої листки назад. То ж є дуже цінні копії... Я повинен їх переписати. Ти навіть не уявляєш, що вони значать для мене і від кого дістались!

Щось смикнуло Терезку за нутроці, бо відчула, як мимоволі опинилася в геть лажовій ситуації. На Високому Замку вже споночіло, і поміж кущами почали увижатися якісь обличчя. Стало страшно. Температура зібралася з духом і заявила:

– Значить так. По-перше. Я вам нічого про геометрію не розказувала й папку свою не показувала...

Буба гмикнув: «Ну та, якраз! Може, досить дурочку ламати?...»

– По-друге, – продовжила вона. – ніяких документів я від тебе не брала, це я твердо знаю. Нашо ти, Антоне, вигадав таку історію, мені не зрозуміло. По-третє, вже зовсім стемнілося, а ви обидва перестали мені подобатися, так що я йду на маршрутку, а ви собі як хочете. Дякую за компанію і...

Терезка спробувала піднятися, але Антон ухопив її за лікоть і крізь зуби видавив:

– Нє, сядь.

Терезка стерпла. «Пі-і-іздеє. – тільки й подумала вона. – Оце так уляпалася!»

– Терезо. Давай серйозно. Я не жартую. Віддай мої документи. Мені дуже потрібно повернути їх одній людині.

– А ти відпусти мене.

– Я відпущу, але ти сядь.

– Перше відпусти.

– Сядь, я сказав.

Терезка сіла. Антон відпустив. Рука, там де її стиснув Антон, пекла. Горло стиснулося від передчуття неприємностей.

– Давай розійдемося нормально, без ексцесів. Сюда ми йшли з порожніми руками... Це ти пам'ятаєш? – спитав Антон.

Терезка кивнула, зібрала всю волю в погляд і заглянула в Антонові очі.

– Але пригадай, що ми зробили, як тільки-но ви купили в мене флакончик «плазми». Ми йшли біля пожежної частини, зупинилися. Я витягнув нам по цигарці, і ми курили, балакали. Було таке, правда? А тепер пригадуй, що в мене було в руках, крім цигарки?

– Нічого! Руки в тебе були вільні! Я добре пам'ятаю!

– Ой чи...? Я мав із собою папочку, усередині папери – дуже важливі. Я попросив потримати їх, щоб ми не загубили, коли підемо крапатись. Ти сказала: «добре», і запхала їх до сумки! Ну, пригадуй! Це ти мусиш пам'ятати! Як ти могла таке забути!

– А ти не злися! Не брала я ніякої папки в тебе! Що ти взагалі від мене хочеш?

– Я не злюся! Я просто хочу забрати в тебе документи!

– Ага, попався! – тріумфував Буба. – Ти чуєш? Сам каже, що хоче *забрати* їх у тебе.

– А ти взагалі не втикайся: не твоя справа! – визвірів Антон. – Пиздуй звідси, поки не дали в радіо... Нє, серйозно, Терезко, я розумію тебе. Коли перший раз крапати «плазму», завжди якісь малімони з пам'яттю. Усяке буває: це забудеш, то переплутаєш...

Буба сплеснув руками, вочевидь, уражений безцеремонною брехнею.

– І ти його ще слухаєш? Ти тільки вдумайся, *що він каже!*.. Білими нитками шито, хлопче! Я ж тебе наскрізь, – Буба закотив пальцем повіку, – чуєш, наскрізь оцим-во бачу!

Антон підняв руку до голови, утомлений безглуздістю ситуації. Секундна пауза, і він, начебто заспокоєний, невимушеним тоном звернувся до Терезки.

– Послухай. Терезко. Ми з тобою тільки сьогодні як познайомилися. Я не знаю, нашо тобі здалися мої документи, що ти їх не хочеш віддавати. Можливо, ти просто вирішила пожартувати. Я таке розумію. Але мені вони позаріз потрібні ще нині. Тому давай без цих, без дурниць. Якщо боїшся, просто в сумці привідкрий свою папку й переконайся, що там лежать *мої* документи. Я тобі сірником присвічу...

– Не смій! – стрепенувся Буба, і Терезка зіщулилася з переляку. Матка охолола до кімнатної температури, зате в голову ударило щось гаряче. – Не смій йому навіть показувати! – Буба підскочив до Терезки, готовий, у разі чого, захищати її від агресора. – Пригадай, що я казав: захоче в тебе їх *відібрати*!

– Дай їй подивитися! Не лізь у чужу справу, ти, блядь, простокваша ходяча!

– Терезко! Навіть не розв'язуй! Ти знаєш, чим це може скінчитися!

Краплю сплюнув. Терезка побачила, що він уже справді лютий.

– Усе, – *наказав* Антон. – Досить того маскараду. Або ти віддаєш мені мою папку, або...

Антон різко піднявся, Терезка пискнула з жаху й зірвалася на ноги в темряву. Вона помчала дико й несамовито, притискаючи сумку з дорогоцінною папочною до грудей, скочила через балку, протовклася через кропиву, бігла, бігла, бігла вниз, поки не добігла до колії.

На світлофорі, як по магії, біля неї пригальмував трамвай. Тереза копнула двері, і ті відчинились. Терезка заскочила.

Двері закрилися.

7

Щойно замкнувши двері на ключ, Температура дозволила собі зорієнтуватись. Намацала в темряві вимикач, клац, у плафоні спалахнула жарівка.

Вона кинула сумку на підлогу й почала панічно розшнуровувати зав'язку. Понадта поспішність тільки ускладнила вузол, у хід пішли зуби, поки насилу не розшнурувала наплічник. Видобула папку, розв'язала шнурівки, відкрила й отетеріла. Поверх ксерокопій лекцій Лобачевського лежали видерті з зошита листки. Списані з нитки до нитки синім чорнилом, косим тоненьким почерком.

Перший абзац у купі листів починався так:

Невже це почалось із писемністю? Невже ті істоти були ЗАМІСТЬ НАС уже тоді? Можливо, нас почали контролювати відтоді, як мавпоподібний Адам намалював перший символ?

Вона не могла не здогадатися, що це за текст. Так починався Лжеевклідів «Антицентр».

Терезка читає

1

Дома було як завжди: прохолодна кімната, закидана підручниками хімії («Хімії? – кортіло здивуватися їй, та не знайшлося сил. – Хіба я мала книжки з колоїдної хімії?»), годинник без батарейки й знайома їй пара сонечок на підвіконні.

Не відчуваючи проблисків апетиту, Терезка сіла на кухні й викурила цигарку, з кожним вдихом по-новому пригадуючи день. Зненацька вона впіймала свою пам'ять за неприпустимим ділом. Пам'ять з невинною усмішечкою на устах випаровувала спогади про «плазму».

Терезка сполошилась і забичкувала сигарету. Щось у ній докладало всіх старань, аби списати просто колосальний спогад у розряд непотребу. Її охопило дивне збентеження. Одна можливість *забути, втратити цю чудотворну жилку в погляді, тендітний контакт зі світлом* і знову стати присліпкуватою недорікою жахала. *Забути й не зауважити* – оце в натурі страшно.

Неспокій і туга за чимось *безповоротно загубленим* не зникли навіть тоді, коли їй повністю пригадався в'юк. Згадалося навіть подвійне, але ніскільки не зрозуміліше

2

Архемани казали, що переживання втрати, які можна відчувати після першого в'юку, особливо загострюються при усвідомленні плину часу та спогляданні величі природи: світанків, сутнків, злив із блискавицями, веселок, неба тощо. За умови нагляду більш

досвідчених видців цей дискомфорт легко перетворити в настрій, відомий як «свист у вухах».

«Свист у вухах» – це особливе зміцнення Духу, добре знайоме всім плазматикам. Багато чим воно схоже на перемогу над лінню. Наприклад, замість того, щоб іпохондрично чіхрати сраку на канапі, людина зривається і їде в гори. Така перемога повертає життєвість і дає почуття свободи. Стан супроводжується напливом сил, розкутістю рухів, м'ятним холодом усередині черепної коробки та живота. Відчуття «свисту», яке в першу чергу асоціюється з внутрішньою розкутістю, можна навчитись викликати самовільно, закрапавши «плазму» й запам'ятавши елементи правильного настрою. Тоді просте пригадування цих елементів легко налаштовує на потрібний лад.

«Свист у вухах» є одним з етапів досягнення повноцінного ментол-ефекту, одного з найвищих досягнень у видженні «плазми». Вважається, що видець, який досконало опанував ментол-ефект, легко *ціпеніє* й виходить у *видження плазми* без допомоги крапель.

Якщо ж нав'язливі симптоми «втраченої пам'яті про головне» запустити без нагляду, людину сковує в'ялотекуча меланхолія, виробляється відраза до «плазми», а досвід закрапування безповоротно губиться.

3

Терезка погладила себе по животу. З невідомих науці причин матка почала гудіти на тиждень швидше. «Сходити в аптеку», – відмітила в думках вона, заодно пригадавши, що сьогодні збиралася помити голову.

Терезка поставила грітися баняк з водою. З незачиненого вікна до лампи налетів цілий виводок нічних метеликів та комарів. Терезка розтягнула невдало припалену від газового пальника цигарку й задумалася, навіщо Антон підкинув їй свої папери. Чи справді вона

не пригадує той момент, коли взяла на себе відповідальність за їх збереження? Звідки в нього міг узятися «Антицентр», ще й, судячи з почерку, оригінал?

З-під сумбурних подій пережитого вечора вчувалося холодне сьайво «плазми». Недарма все-таки ходили чутки, начебто «архе» торкається не тільки внутрішнього світу, але й зовнішнього. Воно сплавлює межі між першим і другим так зухвало, що багато археманів поплавилися за любов до такої дифузії повним розчиненням у середовищі. Справжній ембієнт. Сторонньому важко робити висновки, наскільки жажливим чи прекрасним є подібний досвід, але достеменним є одне: деякі люди справді губилися. Крапали очі й зникали саме в ту секунду, коли від них відводили погляд.

Терезка принесла на кухню, яка вже сповнилася гарячої пари з неприкритого покриття баняка, Антонові папери.

Листок, списаний чийось гострим, нерозбірливим почерком Лжеєвкліда, починався так:

Хто б міг припустити: геометрія.

Хто б подумав: геометрія. Ця, здавалося б, найлояльніша наука всіх часів і режимів, дисципліна, яку не можна було запідозрити у жодній змові, жодному непослуху.

Хто повірив би: геометрія!

Геометрія – це Вірус. Геометрія – це код. Але код веде тільки вглиб себе.

Мої підозри видаються неймовірними навіть для самого себе, але вони НЕСПРОСТОВНІ, і я не можу відкинути їх просто так. Геометрія – НЕЗАПЕРЕЧНИЙ доказ їх невлучної присутності. Вони настільки впевнені у своїй нездоланності, що зуміли підкорити людство чимось таким очевидним як геометрія.
Питання:

ХТО ВОНИ?

позаземний інтелект вбудувався в людську свідомість, познайомивши нас із тепер такими близькими колами, прямокутниками, трикутниками тощо. Дивує: чому людство досі не збагнуло, що всі ті трикутники та паралелограми – це щупальця чужорідної свідомості?

Невже це почалось із писемністю? Невже ті істоти були ЗАМІСТЬ НАС уже тоді? Можливо, нас почали контролювати відтоді, як мавпоподібний Адам намалював перший символ?

З кожною перегорнутою сторінкою Терезку нудило чимраз більше; так, як, мабуть, нудить старі годинники, коли закінчується завід і пружина здавлює коліщатка. Вона гортала листки чимраз швидше, похапцем пробігаючи по написаному:

КОМАНДИ ІСНУЮТЬ НЕ ПРОСТО НА РІВНІ ІНФОРМАТИВНОМУ, НЕ ПРОСТО НА РІВНІ ВЕРБАЛЬНОМУ ЧИ СЕНСУАЛЬНОМУ, ХОЧ І ВКЛЮЧАЮТЬ ЇХ. ВОНИ ІСНУЮТЬ НА РІВНІ ГРАФІЧНОМУ, БО Є СИМВОЛОМ, ІЗ ЯКОГО ПОЧАВСЯ ТОТАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ЛЮДСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ. ЦІ КОМАНДИ, ВХОПЛЕНІ В КІЛЬКОХ ГЕОМЕТРИЧНИХ РЕВЕРАНСАХ, НАВІКИ ПІДКОРИЛИ ЛЮДСТВО ДЛЯ ВЛАСНИХ КОРИСЛИВИХ ЦІЛЕЙ.

Звідси випливає, що й геометрія накреслення Літер уже є нічим іншим, як кодом. Судячи з досвіду архе, ми полонили самі себе остаточно й безповоротно. Ми набір геометричних автоматизмів. Межа між психікою й геометрією при ближчому розгляді розчиняється.

А що, як побудова КОМАНДИ є настільки замкнутою на себе, що не потребує втручання ззовні? Виходить, що й мої думки теж є не більше ніж

Терезка перегорнула ще кілька сторінок.

Марення, записані на листочках, разили чимраз глибшою прірвою, істинним бездонням плазми. Її нудило так, як, мабуть, нудить старі годинники, коли закінчується завід і пружина давить на коліщатка.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

Любко Дереш

АРХЕ

МОНОЛОГ, ЯКИЙ УСЕ ЩЕ ТРИВАЄ

 FOLIO

Примечания

1

Ліброцелібат – добровільна відмова від читання. Практикувалася ентузіастами крапель для навіювання специфічного настрою перед закрапуванням. Ліброцелібат викликав нездоровий інтерес у середовищі бібліофілів-інтелектуалів.

[Повернутися](#)

2

Дахівниця-сейшн – нічне закрапування «плазми» на дахах будинків заради споглядання зоряної карти. Тісно пов'язане з феноменом upperground'у, концептуальні засади якого були спричандалені Зоряном Безкоровайним (сорт «Nameless»). (примітки за: А.М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

3

Архе-акцептори, «ті, що виділи плазму»; візіонери. (примітки за: А.М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

4

Скалапуцькати – закалатати краплі. N.B.: «замутити краплі» – означає зіпсути, зробити краплі каламутними, непридатними для використання, (за: А.М.Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

5

«Ментол-ефект», або ж «ефект відчуження» – особливий настрій самобутньої свіжості всього організму. Навіює думки про цілковиту самодостатність та автономність індивіда, робить спілкування з собою подібними непотрібним і надлишковим. Як унікальний психофізіологічний стан, ментол-ефект супроводжується відчуттям м'ятної прохолоди у цілому тілі, високим життєвим тонусом, враженням абсолютного здоров'я. Помітне психологічне відсторонення, непричетність, споглядання речей з відстані. Людина, котра перебуває під ментол-ефектом, відчуває напливи «м'ятого морозу», від якого «німіє» не тільки тіло, але й весь процес мислення. *Видець-у-ментолі*, якщо його певний час не тривожити, впадає в цілковите м'ятне заціпеніння, звідки й вираз: «ціпеніти на причандалах (малімонах)» (див. далі) (за: А.М.Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

6

Зав'язок – людина, яка припинила архе-сесії (за: А.М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

7

Архе-фактор – людина, яка продає власноруч закалатані краплі, штовхач. Через картель у «час архе» далеко не кожен наважувався продавати краплі на вулиці заради ідеї. Тому для безпеки архе-фактори брали в напарники *нунція* – людину, яка попередньо готує місце контакту. ТанDEM фактора і нунція породив низку міфологем, мотто яких – діалектична спряженість цих людей. У Львові певний час був відомий тандем видців Сантехніка і Курсанта. Вони

безпосередньо причетні до вибухового поширення «плазми» на природничих факультетах вищих навчальних закладів міста. Архепушер – найманий робітник, який продає краплі для картелю чи іншої організації, (за: А.М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

8

Бути нав'юченим, в'ючити (син.: печеніжити, щурити, грицати, пацючити) – перебувати у стані зміцненої (посиленої) свідомості, як правило, внаслідок вживання офтальмологічних психodelіків; для опису нав'язливих інтоксикацій, викликаних барбітуратами, транквілізаторами, психотропами використовують більш влучне дієслово «марамулити». На певній стадії одурманення дієслово «марамулити» по відношенню до «мармулядити» стає антонімічним. Рос. сурж. аналог: ковбасити. (за: А. М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

9

У чому справа (япон.).

[Повернутися](#)

10

Грицаний – бувалий, стріляний, олдовий. Від прізвища першої львівської дівчини-археманки (за: А. М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

11

Щурити по сутанах – орієнтуватися у всіх змінах всередині певної субкультури, відчувати найтонші, капілярні перетікання емоцій в компанії в результаті закрапування «плазми». Див. також: *щурити, сутанити*. (примітки за: А. М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

12

Малімони (причандали) – полісемантична формація, асоціативно близька як із лексемою «глюк» (у значенні перцептивної облуди), так із вичерпаним себе в українському ідейному полі терміном «ізмєна» в його онтологічному тлумаченні (а саме: циркуляція ідей, несподівана експлозія емоцій тощо). Категоріальна та субстанційна приналежність причандалів (малімонів) аморфна, однак асоціативно там однозначно має місце причина, чехарда, малина, лимони, анемони і, можливо, амоніти-белемінти. Себто весь комплекс ідей, які виражають ґедз (див. *Ґедз*). Причандали: сутаняться, в'ються, мотаються; малімони: приходять, скрикують, скапують, в'ючать; з малімонів: зіскакують, зісковзують, гепаються (останнє передає найвищий ступінь екзистенції, щось типу: *впасти в небо*, але догори ногами і задом наперед); на причандалах: сканують, ціпеніють, остигають тощо. Для описування причандалів епікурейського складу використовують дієслово: «мармулядити», «печеніжити». Див. також: «марамулити» (за: А.М. Давихам, неопубл.)

[Повернутися](#)

13

В'юк – час дії офтальмоделіка від ґедза до терпуги. Англомовний аналог – trip. Див. також: «ґедзяти», «терпуга» (за: А.М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

14

Терпуга – відхідняк, час найвищих терпінь та на(п)руги. Ѓєдз – момент шквального западання фокусу бачення, наступає відразу по заркапуванні й триває від трьох до двадцяти хвилин. (за: А. М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

15

Малєвичі – зони підвищеної семантичної невизначеності, квадранти поглинання інтерпретацій. Архемани вважають малєвичі отворами у вертикальний спосіб усвідомлення, який веде безпосередньо до антицентру. Див. також: «велике тощо». (за: А. М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)

16

Лжеєвклід, він же Сантехнік – один зі львівських видців. Прославився завдяки своїй геометричній антидоктрині, зведеній у праці «Антицентр». Сантехнік був одним із перших видців, які не належали до «Клану Архе». Згідно з легендою, він написав «Антицентр» за одну ніч, одразу після свого першого в'юку. Отже, «Антицентр» став своєрідним маніфестом руху плазматиків. Апокрифічні варіанти «Антицентру» й досі ходять по руках у вигляді ксерокопій, їх переписують й уважно вивчають. Згідно з легендою, Сантехнік викалатав особливий сорт плазми «Albedo», який вкупі з освоєнням його брошури «Антицентр» дає поштовх до остаточного польоту у Велике Тощо. Кажуть, Сантехнік – єдиний зі всієї львівської тусівки плазматиків, хто остаточно пірнув у Тощо. Принаймні, більше його ніхто не видів.

Антицентр – його персональна синтаксична знахідка, свого роду катапульта для переміщення по світах Архе. Одне з ключових понять для розуміння механізму руху плазматиків. Також див: Велике Тощо. (за: А. М. Давихам, неопубл.).

[Повернутися](#)